

Fezekile Futhwa

[MONYA MATSETE]

Pokello ya dithotokiso tsa Sesotho.

Published by Nalane
PO Box 1452
Alberton1450

Web: www.nalane.org.za
Email: ffuthwa@nalane.org.za

Copyright © 2010 by Fezekile Futhwa

First Published: April 2010

ISBN: 978-0-620-46380-5

ALL RIGHTS RESERVED.

No part of this publication may be reproduced, stored in any retrieval system or transmitted in any recording or otherwise without the prior written permission of the author or publisher.

Table of Contents

1. Qwaqwa Ke Nna Eo!	6
2. Qwaqwa	7
3. Noka	9
4. Madume	11
5. Sentsho	12
6. Nkopeleng We Ke Bine Kgaupe	14
7. O Tshabe Motho	15
8. Tlala	18
9. Bokgabane ba Sesotho	20
10. Bohloko ba Kgutsana	21
11. Hlonepha Moriri Moputswa	23
12. Botle bo Bokale	24
13. Boroko Njare	26
14. Kopano ke Matla	28
15. Kgahliso	29
16. Thope	31
17. Mohanuwa	33
18. Mosetsana	34
19. Matshediso	35
20. Mmadikotwana	38
21. Lengenengene	39
22. Ntidi	41
23. O Ile, O Ile	43

Monya Matsete

---

24. Pelo Hlomohi	45
25. Makgatheng a Lefu	48
26. Leeto	49
27. E ne Re!	51
28. Boqapi	53
29. Hoja	54
30. Banana ba Ditoropong	56
31. Ba Nkokona Basetsana	58
32. Ke Fellwa Ke Mamello	59
33. Ke Llela Kgwetsa	60
34. Maswabisa Dihlong	62
35. Tshehlana Eo	64
36. Mphempe e ya Lapisa	65
37. Sebueng	66
38. Sekgopi	67
39. Semphu Semphuu Se Nkga Kae	69
40. Heu Helele!!!	71
41. Lona Banana ba Basotho	72
42. Mara Nna Ke Mang He?	74
43. Lefu Leholo Ke Ditsheho	77
44. Mankokosane	78
45. Maru ao a Maputswa	81
46. Pitso ya Badimo	83
47. Molaetsa wa Badimo	85

Monya Matsete

---

48. Kwape	87
49. Lehafi	89
50. Lerato la Moya	91
51. Ke Raha Moritshwana	93
52. Nna Ke Tla Loya Motho	95
53. Senyamo	96
54. Rasekala	98
55. Podile Nkgwana	100
56. Tlholohelo	101
57. Nkele Morohong	103
58. Ngwana a re Tentsha Tsheya	105
59. Kodi ya Malla	108
60. Baby Girl	110
61. Nna Enwa!	112

1. Qwaqwa Ke Nna Eo!

Ntloheleng nna ke menahaneng le mehlala
Ke totobe ke therekeselle naheng ya Basotho
Borwa bo Botjhaba Tsatsi
Hona teng malwanlahleng a dithaba tsa Maluti
Thaba tsa Luting botle bo hlollang
Di kgabile ka bosweu ba lehlwa, serame
Hona teng habo mohatsela
Ke tle ke hatsele ho re ke qhaqhasele
Meno ona ke a otlanye sa Ntjheme
Ntjheme a qhaqhasella pele
E le ha a disa makgomo ka bo Tsoku
Tsoku ka mmala wa ona o Thokwa
Kgomo tseso ka mebalabala
Di anehilwe sebaeng sa Mekgahla
Kojwana tsa bashemane ba le thabeng
Teng ba ilo rutwa kooma, tsebo ya banna ba inotshi
Qwaqwa nkuhlwe hle lehae la ka
Pelong ho nna ho runya ntho e se ka ka letho
Tlholohelo sa ngwana ho mmae
E le ya ka tlholohelo
Ka leo la ka lehae!

2. Qwaqwa

Tlase tlase metheong
Dikoting le mangopeng a Bolata
Mapatsong le mafikeng a haeso
Mane mose ho noka ya Kgopjane
Metseng ya Naledi, Namahadi le Boiketlo
Diphokong le mahaheng a motse weso
E, teng meriting ya thabana tseso

Diphororong tsa noka ya Kgopjane
Maphoding a metsi a thabana Phatswa
Mosikong wa thaba Putswa
E ya bo, kgabong ya leru le letsho letsho
La thaba tsa Maluti

Ke re na botle bo kaale ke eng?
Na kganya le kgotso ke tsa eng?
Ke ditholwana tsa motse weso
Qwaqwa e kgabile ka Maluti
Ka melapo le melatswana
Ka dithaba le maralla
Mangope le tsona le dilomo

Dinoka ka bo Kgopjane
Ke bolela Namahadi noka ya boreneng
Nka lebala jwang Mphokojwane molatswana
Botle bo fumanwang naheng ya Basotho
Moo ho renang kgotso le toka
Pula ka marothodi
Jwalo ka leswe ha meso e wela fatshe
Mehodi e apoha, mme kganya e sunya nko

Bohang ha manemane a thala
Dinotshi di monya lero la dipalesa
Dipalesa ka bo shweshwe monko monate
Dirurubele di ntlafatsa sebae ka mebalabala
Dinonyana di tswetswetsa
Ka melodi e monate Dithaha
Serobebe ka lentswe le phefa
Motintinyane sehahlaula le maru
Nka lebala jwang Phakwe

Monya Matsete

Selo sa ho hlwibila Ditsuonyana
Dithole di sale di itlhopere

Jo mohodi wa Qwaqwa bohata!
Lehodimo le fetoha sa Lempetjhe
Le o tsometse hoja o sa ile le kgongwana hodimo
Sa Ntsu e fokaela sepakapakeng
Ntsu morena wa dinonyana

Ha ke sa bua ka kganyapa tsa Qwaqwa
Ntho tsa ho tsosa sefefe sesinyi
Ntho tsa ho se bonwe matsamaya ka sefako
Sekgohola sa mohla monene
Koduwa fatsheng la Basotho
Ke boo bohale ba badimo

Jo nna botle ba leruo la Qwaqwa wee!
Mahakonoso a dikgomo tseso
Nonopelo ya manku le dipodi
Dikgoho tshupa nako ya Mosotho
Di mafurafura, sa phoofolo ya thoteng
Bopaki ba kgora le monono

Tlotlang le be nne le pake
Ka botle ba lehae la heso
Ka semaka sa tlholeho, tlhaho
Le be nne le boledise ka bokgabane ba mmopi
Ye na ya re fileng Qwaqwa maluti
Mme le se lebale ba fatshe
Badimo ba Basotho
Bona bathei ba
Lehae la Basotho

3. Noka

Ka ema ka hlollwa,
Ka tlallwa ke naha se ka motwaitwai, moleleri.
Ka fellwa ke mantswe, ka oma lehana;
Ya ka ke moshanyana a tjhela kgarebe!
A sitwa ho ipuella, pelo e uba, a tlakasela.
A betilwe ke letswalo.

Nna ke hlolletswe, ke maketse;
Ke makaditswe ke botle bo bokana.
Setsoto, semaka, mohlolo;
Mohlolo wa tlholeho, moleko;
Semaka sa lefatshe, sedimo sebele.
Ho phalla ha metsi, sefana ka bophelo.
Ho lelemela ha noka, molapo.
Ho tswedipana ha yona, matswedintsweke.
E methinyathinya sa noha sehahabi.

Nqe ngwe ke diphororo, lefafatsane;
Mohlodi wa bophelo.
Mafafatsane sehlasimolla melle,
Sehlasimolla kelello, monahano.
Nqe ngwe ke kweetsa, bodiba;
Madiba matala sepata dikakata.
Bomarena a bodiba ka ho fapana.
Ka bo kganyapa, ntho ha di bonwe.

Ntho tsa hore di ikotlolla ho thehe meriti,
Ho ne ya matlopotlopo pula.
Mohla di fallang teng ha ke sa bua,
Sekgohola sa kganyapa ho tshabeha;
Selo se fofa ka leru le letsho tsho!

Nqe ngwe ke molwatswana, qanthana;
Sebaka sa ho ratwa ke bana, masea.
Dibobothwana tsa ho rata ho sesela metsing.
Nqe ngwe teng ke didiba, mangaya lenyora;
Metsi a mothamo, a morunyella.

Ruri ona ke mohlolo,
Sena ke semaka e le ruri.
Bona ke botle ba mmopi sebele.

Monya Matsete

Hoba mariha selo se ptjha ptjhi!
Metsi a ya balwa, a qadikane;
Sa meno a leqhekwana.
Hoba selemo se thwase, marena a bohile nala.
Ha ke sa bua ka hlabula,
Hoba tsohle di apere tshiamo,
Noka e be nne e phophome mabopo;
E rwalle diphophoma, e kgotshe ditlhokwa.

E rwalla jwalo e le ha e ilo nwesa tse ding.
Yona e nwesitswe ke melatswana e kgahlehang,
Melatswana ya malwanlahla a luting;
Thaba tsa Maluti makgabane a Qwaqwa le Lesotho.
E nwesa noka ya Namahadi,
Yona e nwese bodiba boholo Mohokare.
Tseo tsohle di fellang Lekwa, matjhabeng.

4. Madume

Ke hoa madume,
Ke puka kgotso.
Ke roka baholo ba rona,
Ka bo Moshoeshoe ka bo Napo.

E na ke thapedi,
Ya tloholwana sa Rantsho.
Tlohoho sa nkgono Nolikho le ntate moholo Phakamile
Mora mme Mathulo le ntate Zenzile
Ntata Mohlokalebitso, ngwana maiqapelo.

Ya reng pula ha e ne matlopotlopo,
Kgotso e rene fatsheng la Rantsho,
Kgora e ate mme bohle ba nonopele!
Lesedi le kgantshetse Aforika,
Kganya ha e atele fatshe la bo ntata rona.

Kgotso, pula, nala. Camagu.

5. Sentsho

Ha le mpona ke le motsho tjena
Ke le mehwabadi ke kgelelletse
Ke le moputswa sa motho ya kgopane
Nna botala wa lapa lesa
Moshemane e motsho tsho!

Le ha sefahleho se sa bonahale
Ke bonwa ka mahlo a phatsimang
Ona a tletseng meokgo ka mehla
Meokgo ya thabo le sesupo sa pelo tshweu
Le ka wona meno a masweu
Sa lebesa kgatsela
Ke motho le nna mponeng

Le ha tsebe di balehile hlooho
Di le sekapakeng di fohla moya
Di kgakeleditse ditaba le makumane
Hore monga tsona a dule a le leseding
Ka ha thuto ke lesedi
A dule a kganya kelello ka mehla

Mehwabadi ke ya ditshita tsa lena lefatshe
Boputswa ke ba serame sa Qwaqwa
Mariha le mehatsela eo ke fetileng ho yona
Lehlweng, mane thabeng tsa Maluti
Tsohle di supa kgolo ya lena lekanyane
Kabelwa manong ngwana ya sa kgathaleng ka letho
Monna wa sebele

A na mahlo ke sesupo sa tshabelo pele
Motho ya sedi, ramaqitolo
A na meno ona a supa botshepehi
Monna ya pelo nolo
Ya matjato, motho wa ho itlhahanela
Nna tlhalentlhajana ka seqo

Bang ba mpitsa Malefetsane
Bang ba mpitsa Veze, kapa ke yona Fetsi?
Fez le yena Fezi kaofela
Mafez le Mafezola
Wena athe o mpitsa mang?

Monya Matsete

Tsena tsohle tse supang botebo
Ba enwa mohlankana
Le kweetsa ya Tshabanana ha se letho
Papisong le enwa motho!

Se nkgelle fatshe ka seemo sa ka
Kapa ka yona tshobotsi
Ke nna ntshonyana ya Bolata
Sentsho wa Zenzile le Mamokgele
Sentsho ngwane motona
Sentsho ngwane motsho tsho!

6. Nkopeleng We Ke Bine Kgaupe

Nkopeleng we ke bine kgaupe
Ke tle ke otle lehlaso, ke bine
Ke tlerole hore lentswe la ka letjhe
Ke ome qoqotho sa setitimi se matha lebelo
Setitimi lenqosa, motlalehi wa ditaba

Nkopeleng bo ke bine kgaupe
Ke bine maikutlo ohle a ka
Ke ntshe se tlase botebong ba pelo ya ka
Ka ha pina ke pheko ho nna
E phekola mahlaba e tlisa nyakallo
Ke tlelwe ke kgotso ya Mosotho leja pere

Nkopeleng mahofi bo, ke kopane hlooho
Sa Lethuela le futuhelwa ke moya
Moya wa bongaka mpho ya Badimo
Setsokotsane se futuhang hara maikutlo
Mme se tsokotsa se thefula maikutlo
Sa Lekiritshwane sefefa sa moya

Tlatselang diatla hleng ke thefulehile
Ke tsetselela pina, ke nyoretswe lehlaso
Mme hore ke bokolle sa ngwana lesea
Ka ha ke thoko feela e ka ntshang letshweya
Ho nna monna Mosotho, monna monyathohi
Ke llela motsotso le sebaka
Tsa hore ke tle ke kgabe ka bokgeleke
Ke thunthetse sebaeng mme ke hobeke
Lerole ke le kuputse sa dipitsi lebelong
Tsena tsohle ka lehlaso la pina
Ka lentswe le phefa phefa

7. O Tshabe Motho

Ka tla ka utlwa bohloko nna nthwana batho
Moya wa ka wa tla wa ameha bo
Ka ba nna ka bona meokgo e seka mahlong
Ke itse ke ya thiba, empa dikeledi tsa rotha
Ka ba ka lebala hore hana ke monna
Mme monna ke nku ha a lle

Nna tsa ka dikgapha ha se seboko
Ya ka meokgo ha se bokwala
La ka leqeba ke la moya
Ha ke bona ka moo tjhaba sa Rantsho
Se sotlehang ka teng
Fatsheng lena la bo ntata rona

Ntshonyana e phela ka mamina
Hohle moo e yang teng
E teana le mathata maima
E ka rona re mmutla wa dintjeng
Re tetekwa ke bohle
Mme re hlekefetswa ke bohle

Bana ba hlobotse e bile e ka ba na le mofomfonyane
Feela ntata bona o ya sebetsa o leba mosebetsing ka mehla
Monna batho o sebeletsa ntata selala
Ka ha baditjhaba ba ikabile ka lefa la Rantsho
Ke barui ba hafa ka nkatana
Ba mpa ba hlotjhwa ke ntsintsi feela
Ka ha yona e sena leeme
E hlopha mofutsana le morui ka ho tshwana

Mosadi wa batho o tshwere bothata
O emme le monna wa teneng a sa tsebe hore sejo se tla tswa kae
Ntata Thabo ha e sale a nyamela makgoweng
A ilo batla tjako le borotho ba bana
Jwale Mmathabo o hlolletswe
Ha a tsebe hore o tla leba ha mang ha ho le tjena
O mathile malapa ohle a kopa thuso
Ha ho lapa leo a senang molato ho lona
Mosadi wa batho a kgwatlella bana ba hae
Hore ba mpe ba lale ba jele

Monya Matsete

Nkgono Mamodiehi qhekwana la batho
Le bile le tshwerwe ke pelo ke ho ingamangama
Le ipotsa dipotso ka ditloholo tse kaana
Tseo e seng e le mojaro wa hae
Ka ha bana ba ile le naha
Ba ilo sela le ho batla tjako
Empa le bohobe bo paala nkgono a sa bo bone
O ipotsa ka mehla hore ba hae bana ke ba jwang
Ba siyang leqhekwana le sehlopha sa masea
A hlokang mohlokomedi

Abuti Sethunya yena ha ke sa bua
Ka ha monna wa batho o bothateng
Mosadi o mo siile le bana o ile!
Ha pelo e ja serati
Monna wa batho o tlaletswe ke naha
Ka bana ba masea le barwetsana
Mosadi yena o ja monate wa lefatshe
O lebetse ka bana ba hae le monna wa dikgomo

Athe motho ke sebupuwa se jwang?
Se soto ha kaale lefatsheng
Se tlišang matshwenyeho le ditsietsi
Ntle le qenehelo ya letho
E itse ba bolela batho ba kgale
Ba re ha o tshaba o tshabe motho
Ka ha ho robala ke ho fetoha
Mme ho molemo ho tshepa lejwe

Tshotleho e kaale lefatsheng
Empa bang ba ja monate wa lefatshe
Ba lebetse ka batswadi, mme le ntate
Ba lebetse ka bana, Thabo le Modiehi
Ba lebetse ka nkgono, setsohatsana sa modimo
Ba lebetse ka malapa a bona, ao ba itlammeng ka wona

Ha o tshaba o tshabe motho
Ho bona motho a thaba
A keteka a natefelwa
Empa a siile dibonwang morao moo a tswang teng
A lebetse sa leqheku le batla tsela
Ho re o na le bana hae moo a tswang
Ho re o na le batswadi moo a tswang
Ho re o na le molekane moo a tswang

Monya Matsete

Ho re o na le boikarabelo moo a tswang
Tjhe o mo tshabe motho!

8. Tlala

Ba dutse ba omeleditse melomo
Ka dipounama tse shwashwathihileng
Melomo e meputswa pududu!
Putswa ba sehwapu sa pitsi mantatana
Phoofolo ya ho ratwa ke basotho

Bohloko ba komello ya molomo
Bokeke ba lekwangwa
Ka ha bohloko ba seeta bo utluwa ke monga sona
Ena tsietsi e tsejwa ke ya lapileng
Ya labalabelang ho yang ka maleng
Hore moya o tle o kgotsofale

Kgabareng dipounama di ya petsoha
Petsoha ya letsopa le utlwa letsatsi
Letsatsi motlisa kganya ho batho
Empa le tlisa masisa pelo ho dikowa
Ka ha le ba hopotsa hore mpa e lapile
Ka ha mpa yona e sena mokitlane

Hang ha letsatsi le phunyeletsa
Kganya ya lona e bonwa lefatsheng
Mpa ke yona ya pele ho tsosa morobadi
E mo hopotsa hore wa hao molato o o letile
Ke mamelletse ho lekane
Mala a bile a manamme mohodu
Ke ho hloka ditheohelang

Jo nna na wee!
Bohloko ba tlala bo keke ba lekwangwa
Bokaka ka pheletso ya bophelo ho monga bona
Ke morwalo oo ho senang mojarolli wa ona
Ka ha mpa yona e hloka dihlahunwang
Molomo o labalabela tatso
Mmetso o lebelletse ka tebello
Mothamo mohlang dijo di fumanehileng

Ruri lena lefatshe le sehlooho
Ka moo batho ba sotlehang ka teng
Ba hlokang ke re le ho theohelang feela
Empa bang bona ba gora kamehla

Monya Matsete

Ba ja sa mpana phatloha
Ba bile ba lahla dijo ka ha e le matletsentletse

Tlala o sehlooho e bile o sera
Ha o hlomphe e bile ha o na mekgwa
Ha o swabele ke re le bana ba banyenyaane masea
O hlasela bohle ntle le leeme
O lebetse hore bana ba batho ba hula ka thata
Ka ha lena lefatshe le ba kgesa
Empa wena ha o kgethe mofo ho morui
Bohle o ba etela ka ho tshwana

Na o tla ba le mohau mohla ho thweng?
O ke o fe bana ba batho letshweya
Ba ke ba dule ka ho iketla le bona
Ba ke ba lebale ka wena mosotli towe
Le bona thabo le monyaka ba ke ba ditsebe
Ba tsebe bokgabane ba ho phela
Ntle le mpa e ipatlelang tefo feela
E sa natse mathata a monga yona.

9. Bokgabane ba Sesotho

Na ngwana Mosotho ke eng
Ntle le maqiti le boqheteke
Ntle le botjhatsi le tjebelo pele
O hlomphe Mosotho
O tlotle tloholo sa Moshoeshoe

O tle o bone ha Mosotho a thalatsa
A etsa menyakwe, a qila
A thunthetsa a bile a tjeka
Ho tjha leoto motho a paqa
Banna bona o thole ka mohobelo
O tshabe lekako le Mosotho

Na bothata ke eng ka majakane
Ona a re hlapaolang bosiu le motsheare
Bana ba lebetseng sehahabo bona
Mme ba kgahlwa ke tsa baditjhaba
Ba nyedisa Sesotho ba hlapaola badimo
O tshabe ho hloka mokgubu ha motho!

Nna ke re thala o kgabe ka botjhaba ba hao
O howe ka lentswe le phefa mme o tlatlarietse
O boke mme o theoletse
Botle le bokgabane ba Sesotho
Letlotlo leo re le fuweng ke Modimo Tlatlamatjholo
Ra nto le sielwa ke badimo ra rona

10. Bohloko ba Kgutsana

Fatsheng lena la mahlonoko
Moo phokojwe ho phelang e diretsana
Moo mehono le bohlabaphiyo di iphileng matla
Moo ya senang sekaja ho thweng mmae a tele
A tele a be nne a telle motella ruri
Ka ha fatsheng lena ho sa qellwane

Ha lena lefatshe le ntlela ka mehlolo
Ka mahlonoko le maqakabetsi
Ha ditsietsi e le bohobe ba ka
Ka mehla le matsatsi
Mme ke lla sa mmokotsane ke hona
Ke lla sa ngwana lesea sa ngwe ngwe

Ha bohle ba tshabela malapeng
Ba fella ho batswadi ba bona
Moo teng ba fumanang tshehetso le tataiso
Nna ke motwaitwai ngwana ya inotshi
Kgutsana moleleri, motwaitwai
Ngwana ya hlokang moeletsu
Ngwana ya tsetselelang mmae
Empa a hloka mang we!
Ka ha mmae a ile badimong
Moo bohle re tlang ho fella teng

Jo nna we sehloho sa kgutsana
Ke mmutla wa dintjeng mme o sotlwa ke bohle
Ka ha a hloka mosireletsi le mmuelli
Mma ngwana ho tshwara thipa ka bohaleng
Mme kgutsana e hlwephetsa mamina ka mehla
Ka ha lena lefatshe le le madimabe
Mme kgutsana e phela ka mamina

Ha bohle ba thabile
Ba bile ba thalatsa ke hona
Tlhare e lelekisa tsebe
Mme mahlo e keketlisa meokgo
Sesupo sa monyaka pelong
Kgutsana yona e hlorile
E hopola ka mma yona

Monya Matsete

Mabatleng moo a robetseng teng
Mme yona e setse e sotleha fatsheng lena

Ruri sekgobo sa ho ba kgutsana
Fatsheng lena la basotli
Bo fetisa ke re le sekgobo sa bootswa
Ka ha kgutsana e le sono ho lena lefatshe
Fatsheng la meharo le pelo kgopo
Ka ha yona e hopola mabatleng ka mehla
Moo ho robetseng mma yona
Yena mosireletsi le mooki wa kgutsana
Ho bona bohloko ba ho kgojwa ka mehla
Ho ba kgutsana sekgobo hara dikgobo

11. Hlonepha Moriri Moputswa

Kgotso le tlotla di be ho maqheku a rona
Tlhompho le boikokobetso ho moriri o moputswa
Ke boka makgomo, ke ya dumedisa
Ke le rolela kgaebane botedu putswa ba tjhaba sa Rantsho
Lona ditsohatsana ka meno a qadikaneng
Ke kobotetsa hlooho ka tlhompho
Ke re le re holele hleng, beng ba ka
Lona Medimo ya bana
Badimo ba rona ba ka moso
Kgotso ha e ate
Pula di ne matlopotlopo
Ha e be kgora le nala
Le tle le dule le hopolwa ke ditloholo le tsona ditloholwana
Ka ha motswadi ke Modimo wa ngwana
Ke thenthetsa ke bile ke qhelaka
Pelo ya ka e tletse thabo le monyaka
Nyakallo ya mohlolo
Ka tlotla ya ho ba le lona fatsheng lena
Ya ka thapedi nna ke se ke e entse
Ka re Tlatlamatjholo Modimo e moholo
Yena Modimo ya botshabebo bo fetisang
Re inele matsoho metsing
Rona tloholwana sa Rantsho
Ka nyediso le tlhapaolo ya metsofe
Ka boela ka le lala ka tadima Botjhabela
Teng Ntswana Tsatsi, tlholehong
Ka hoa ka lentswe le phefa ka re:
Ho lona Badimo ba heso
Lona bohle ba tjabana seso ba ileng boya batho
Ha e lale bo!
Le rona makwala re tle re none
Se furalleng tjabana sa Rantsho
Ka ha re hloka tataiso ya lona baholo ba ka
Ke mpa ke ithapella nna motjhana Bataung
Ke bile ke etsa teboho ka bona bophelo
Kgaphukgaphu ya mahlohonolo e fumanwang maqhekung eso
Tsona tshiya tsa tjabana sena sa heso
Ke re kgotso e re aperele tjhaba sa Rantsho
Lesedi le re tjhabele ka mehla

12. Botle bo Bokale

Jo nna we!
Ka tla ka hlolla hleng
Ka utlwa ke sa tsebe hore ke etseng
Ke itabolele kapa jwang
Ke itabanye kapa tjhe
Ka nnete ke hlolletswe

Na banna ke ya lora kapa tjhe?
E ba mahlo a ka a ya nthetsa
Ka nnete ha ke kgolwe
Ka nnete ruri hona ke setsoto
Bona botle ba tshomong bo bolelwang

Ke bile ke timellwa ke tlhalohanyo
Ke fellwa ke mantse a ho babatsa
Bona botle boo ke bo bonang
Ke qetella ke oma ka hlooho
Ka ha a ka maikutlo a sisimolohile
Ka qetella ka ho letsa molodi
Ona ke mohlolo ruri

Banna e be ke ya lora kapa jwang
Ntlatseleng hleng ke tle ke phaphame
Ke tle ke kgutlelwe ke mehopollo
Ke boele ho lena la ba utlwang
Mahlo a ka a tle a boele a bone sentle
Ka ha ke sa dumele seo mahlo a ka a se pakang

Ao tjhe, kgotsang mesebetsi e metle ya Mmopi
Babatsang bokgabane ba hae ka nako tsohle
Le roleleng kgaebane dintle tse bonwang ke mahlo
Hore ona a ikgolele mme a ikgodise
Ka ha ona ke diala mme ha a je sa motho

Ka nnete nete ya morena ke ya qala
Ho bona mohlolo o tjhena
Ngwana towe, o motle ba ho jwetswa
O motle ba botle ba tshomong
Botle bo mona boo ho badiswang ka bona
Mme e le ha nna ke iponela ka ana a ka mahlo

Ruri botle ke ntho e kgahlehang e le ruri
Ke dijo tsa mahlo, mme ke bohobe ba moya

Monya Matsete

Bo kgahla mahlo mme bo aka maikutlo
Bo nonya methapo kutlo
Bo qetelle ka ho edisa sefahleho
Mme sona se tlale lebono le pososelo
Ka sena se bonwang ka leihlo la nama

13. Boroko Njare

Boroko njare
Siung bona bo batang
Ha meya e foka ha sesane
E ka Medimo e ntshitse moya
Medimo ya phonyohelwa
Mme mesi ya entsha ka lengope

Boroko a ko o njare
Ha mahlo a ka a le boima
A imetswe ke sephume sa boroko
A nkeka a bile a nkgohela
A nkgulela hole hole!
Teng ha bo Kgakgi

Boroko njare hle
O tle o ntopolle
Boloing bona bo kaale
Le ha kelello ya me e le tjhatsi
Empa ke kobotetsa hlooho sa letahwa
Ke mpa ke tahlilwe ke monate wa boroko

Boroko njare bo!
Ke se nna ke kebikebisa hlooho
Sa motho ya tletseng mafomfonyane
Ke mpa nna ke arabela pitso
Pitso ya beha hlooho mosamelong
Hore kelello e tle e nke leeto
Leeto la ho ya boya batho
Moo teng ho tsebang ya ka kelello

Ruri mmele wa ka o labalabela phomolo
Hore masapo a iswe ho beng
Teng o tle o lefwe ka kgatholoho
Mme kelello yona e tle e tshereme le masiu
Tlase seriti sa boroko le ditoro
E lebile moo ho tsebang Modimo le Badimo
Fatsheng la moya, fatsheng la ba sa utlweng

Boroko wena o sera
Wena wa ho ntsometsa hoja ke hlaplohile
Ke qhwaollotse kobo, ke robile monakedi
Wa tlhasela sa mabotho a ba direng

Monya Matsete

A tliilo rinya bohle mme lefu le nka sebakeng
Wena moqhekanyetsi e moholo wa moto

Siung bona ba kajeno
Ke ya kopa mme etsa thapedi
Ke ithapella ho Modimo Tlatlamatjholo
Ke kopa ho Badimo ba heso
Ke re boroko nkapare hle
Nna kgutsana ya batho ke ithoballe
Ke tle ke lebale mathata le maima
A lena lefatshe la ba utlwang
Ka ha ho wena ke fumana botshabelo

14. Kopano ke Matla

Letshwele le beta poho
Ka ha ntja pedi ha e hlolwe ke sebata
E bile bana ba motho ba arolelana hlooho ya tsie
Ka ha baba ba motho ba tsebana ka meropo

Batho e ka kgona ba ipope
E be ngatana ngwe
Ba tle ba pheme ditsietsi le mathata
A lena lefatshe, ka kopanelo
Ka thusano, ka lerato
Ka ha bana ba kgwale ba bitsana ka melodi

Karohano e tlisa tlhoboho
Ke sesosa sa pherekano le manyofonyofo
Merusu le tsona dikgoka
Fatsheng lena le meutlwa
Mme o hopole hore ha bo mohale ho phelwa ka mamina
Mme ha bo boi teng ha ho lluwe

15. Kgahliso

Ka nnete ke re botle bo ya tswallwa
Ke bile ke paka hore botle ke neo
Neo ya mmopi Ramasedi
Botle ba tsa hae diatla
Lefa le tlotla ya bakgethwa
Tjhabeng sena sa Rantsho

O fela o le motle ngwana towé
Ba hao botle ke dijo tsa mahlo
Ka ha ke o boha ka mehla
Ho fepa a na a ka mahlo
Empa ke sitwa ho kgotsofala
Ka bona botle bo mahlong a ka

E ka nka o kakatlela ka tsena tsa ka diatla
Mme ka se o lese, ke ikgodise ke hona
Ho kgotsofatsa wa ka moya
Pelo le maikutlo, ho wena kgalala
Ngwane motle semomotela

Molodi wa lentswe la hao tsebeng tsa ka
Le duma sa tswere mohlakeng
Le nkotla tlase tlase maikutlong
Teng moo le thobang methapo kutlo
Hore ke ikutlwe ke lokolohile
Mme ke le kgotso ke hona
Kgotso e tliswang pelong ya ka
Ke wena ngwana wa ditjhaba

Na ke eng se ka etswang ke motho
Ho tlosa sena sekgobo
Sekgobo sa ho kgahlwa ke matshela dinokana
Dijo tse sa jeweng ke bana
Ho hapeha maikutlo
Ho kgodiseha mehopolo
E ya bo, ka kgahlwa ke none e feta
Ka ha nna ha ke o tsebe thope
O mpile wa ikela ka ya ka pelo
Mme wa ntlhokisa sebaka
Sa ho ntsha letshweya

Boinotshing ba ka
O aparela kelello ya me

Monya Matsete

Mme o hapa mehopolo ke hona
O ntlhokisa le sebaka sa ho inahana
Ruri o soto ngwana towé
Ka yena tshotleho
Tshotleho ya moya

Ha ho ne ho kgoneha
Ke ne ke tla ikukela wena
O tle o be wa ka mme le nna ke be wa hao
Ho lena leeto la bophelo
Re tle re ntshane se inong
Re tle re hlotjhwe fela ke yona nta
Ka ha yona e hloka maitseho

O motle o wa kgahleha thope
O mosadi sebele
Mme ke rapela ke hona
Hore ka le leng la matsatsi
O tla nkimolla ho e na tshita
Ya ho hlaselwa ke mehopolo ya hao
Wena kgarebe e ntle mohaladitwe

16. Thope

Ke itse ke itsamaela thoteng
Ke lebile ha maoto mpepe pelo nkise
Ke jarilwe ke maoto a ka
Ke etelellwa pele ke mehopolo ya me
Yona feela e tsebang moo tsela e lebileng teng

Ka tla ke tjadimane le palesa
Kgarebe hara makgarebe
Ngwana ya mmala o kgunong
Ya marama a butsweditseng ka hare
Se ka lehapu la lehwetla
Ya motle banna ngwana mosotho!

Ka ema ka mo sheba mahlong
Ka re dumela wena thope
Wena motho wa ho ntsometsa
Wena wa ho harasa mehopolo ya ka
Wena wa ho phahamisa maikutlo a me
Empa ke qala le ho o bona

Ka re o be o phele hle mannyeo
Kgaitsemi ya motho
O re phelele le ha kwana nna ke tsielihile
Ke tsieditswe ke bona botle boo ke bo bonang ho wena
Botle bo mona ba dihole
Ngwana towe o motle e ka ke ya lora
A ko nkake hle nnake
Ke tle ke tsebe ho phaphama ho ena toro

Na ngwana towe o ntse o le kae nako yee yohle?
O ntse o ipatile kae moo nna ke sa fihleng?
Na o le fiswana la ofe motse ke tsebe
E le hore ke tle boele ke ete
Ke fihle ke o hlwibile nna ntshonyana ya Makwayi
Ke o hlwibilele hole sepakapakeng
Moo ho phelang dinonyana ka bo Ntsu
Yena morena wa dinonyana sebele

Thope wa tla wa ba lonya ke o jwetse
Hobane ke ne ke iphomoletse ha o tla fihla
Ke ne ke robile monakedi mme qhwaollotse
Ha o tla kena mehopolo ya ka ka lehare
O ntlosa mehopolong ya ka

Monya Matsete

Mme o kenya wena kelellong
E fela ruri o le mothohadi ngwanana

Hoja o no sa nyalwa le wena mannyeo
Ka ha ke bona palo monwaneng
Ke ne ke tla o ruta lerato
Ke o rute botle ba lona ka ho phethahala
O qetelle o ikana ka ba heno
Hore nna ke tla ba wa hao ka mehla
Jwale o ile wa potlakela lenyalo
Ke moo o tlang ho fetwa ke kgeleke e na

Mora enwa wa Makwayi le Bataung
Motho wa ho tetemisa dithope mangwele
Ngwana batho a iphumane a lla sa mmokotsane
A lliswa ke monate wa lerato, maikutlo
Monate wa mantswe ditsebeng tsa thope
Bokgeleke bo ya tswallwa nna ke o jwetse

Jwale wena o se o nkuwe
Ke tla mpe ke bohe bona botle ba hao
Ke kgole ka mahlo feela sena setsoto
Ke tle badise le pele moo ke yang
Hore ke bone seilatsatsi ka lena letsatsi
Hore ya ka pelo e hapuwe ke mofeta ka tsela
Moditjhaba ngwana wa ditjhabeng
Ke tla dula ke o hopola ka mehla thope

17. Mohanuwa

A ko mpulele pelo
Ngwana e motle, pabala;
Ha ke o nahana ke fellwa ke mehopolo,
Hakwe la pelo, semomotela.

Mamela ke o bolelle,
Ke o qhatsetse, ke o amele;
Ke be nne ke o qotsetse ditaba,
E, ke o kumele makume
Ditaba tse kgolo.
Pinyane e bolelwang ka Sesotho,
Botedu putswa bona ba bua ka kooma;
Sephiri sa banna ba Basotho,
Sa ka sephiri ke sa maikutlo.

Ke re o kganya jwale ka letsatsi,
O phatsima sa dinaledi;
Ho nna o senakangwedi,
O halala le mphatlalatsane.

Hlathe e lelekisa tsebe,
Ka mehopolo ya hao feela!
Lebonyo lona ke la mohlolo
Ha ke hopola setsheho sa hao.

Setsokotsane sa maikutlo sona,
Ha ke sa bua!
Se feralla sa moya o putla,
Hloho sa role le lefubedu mohla monene!
Tjhaba tsa ema matlotlosiya,
Dihlolletswe ke mohlolo;
Role la kuputsa la ba la feresa,
La baka ditsietsi le masetla pelo.

Ruri o fela o le kgabane
O ngwana e motle ya seriti.
Kgeleke ba ka bo ya ntimella
Kamehla ha ke o bona.
Ho rene kgotso le nyakallo maikutlong.

18. Mosetsana

Ba mebala e metshwana, ba ba tshwana
Ba mebala e kgunong, ba ba sehla ka tshobotsi
Bang ba mebala e sootho, ke diponono tsa motse weso
Bang ba batsho tsho, tlalo le boreledi ba lejwe la moralla
Athe ba bang bona ba kganya kganyang, ke di ila tsatsi ba di bolelang

Ha ke sa bua ka seemo sa ngwana mosotho
Thena e kgutshwanyane sa thokolosi selo sa bosiu
Bang ba seemo se tsweling, mme ba phahametse mahodi
Bohle ba ya lelala ho tadimana le bona mahlong
Ka ha tsena dithope di nkile mehato
Mme di tshabile lefatshe

Ha o sheba seemo sa ngwanana
Tlhafu di tswile pele, ke menoto e phatsimang sa seipone
Tlhafu ke diketela tsa ngwana mannyeo
O hata sa tlou mosasanki
Selo se kgantsha tlhompho le boikokobetso

Ka morao ka mona teng ha ke sa bua
Hela motho o fuwe bo ke Ramasedi!
Disanthao ke matletsentletse
Ke dithothomela ntho tsa ho qwaketsana
Ntho tsa ho dumela morethetho
E ka motho o ntse a hata leoto

Leoto lena lona ha ke sa bua
Ke sejwabela pitikwehadi ya lento
Bophara ba leoto la ngwana mosotho ho kgaba
Le kgabetse tsela le motjeko
Ha re bapala mankokosane pula e ya na
Re bile re titima ka lebelo lesokwaneng
Re qela ho leoto, leoto mpepe

O maramarama ngwana batho
O hlile o atlehile mmeleng mona
Nqe ngwe marama a dikotikoti, sa seponono mmabotle
Bang ba letshwao la bommabotle sebele
Sehloba nthwa ho hlaha ba ikgethileng feela
Eya bo! Bana ba madi a hlwekileng
Tsopa le letle tle la mmopi

19. Matshediso

Ka tla ka sarelwa
Ka sulafallwa, mme ka ba bosula
Tsohle tsa ba lerotho ho nna
Mme bophelo ba fellwa ke moelelo
Ka pona sa bohwele ba poone bo fumana letsatsi
Ponang Basotho

Ruri bona bophelo bo ntlela ka ditsietsi
Tsona tseo ke di tholang ka dilopi
Masetlapelo ona ka mehope
Pelo hlomohi feela le meokgo
E ka nna ke furalletswe ke badimo
Mme ke lla sa mmokotsane ke hona

Ka ipatla mme ka itekola
Mme tsohle tsa ntshupa hae
Morao moo ke tswang teng
Qwaqwa, thaba di mahlwa
Kgomo boela hae o hodile
Lapeng leso bodutu bo iphile matla
Lapa leso le hloka ngwetsi, sekga metsi

Ka hopola lelapa
Moahelwane, moahisane
Lelapa le hlomphehang le tsotehang
Moo teng ke kgahluweng ke serumula
Ke iponetseng ngwane motle semomotela
Ngwana ya seemo, ya ditshika
Matshediso, ngwetsi ya lapa leso

Wa tla wa nkgapa maikutlo ngwana towe
E ba ke kenwe ke eng ha kaale?
Hore ke hapehe botho bohle ba ka
Sa lesea le thabela sefutswelo
Ruri ke kgodisehile ke wena thope
Hore o fela o le lehopo la ka
Wena ke tlang ho ntshana se inong le wena
O be thaka ya leihlo la ka

Mehopolo ya ka e farasa ka mehla
Ha ke nahana ka wena, naletsana
Setshwana sa ho imolla maikutlo a me

Monya Matsete

Mme ke labalabela ho o bona ka mehla
Ho utlwa monate wa lentswe la hao
Molodi sa tswere mohlakeng
Ha ke o bona teng, ke hlajwa ke ditsenene
Mmele wa me o a bajwa
Ke sehlooho sa lerato le senyekgenyekge
Rato la ka ho wena Tshidi

Nkntlwe hle nnake, kgaitsemi ya motho
Ha ke re ho wena ke o rata sebele
Ke fellwa ke mantse a ho itlhalosa
Bokgeleke bo a mpalla
Mme ke fetoha lethola, semumu
Ka bona botle ba hao
Ngwana mosotho, seithati
Ke iphumana ke tlaila ke hona
Ha ke lokela ho lotomanya taba
Ka ha ke tlakasela pela hao
Ke hailwa ke letswalo
Tswalo la monna lesedi la hae

Ka tla ka thaba ho tsebana le palesa e kang wena
Ngwana ya seriti, mosadi sebele
Ruri le Mme o tla phomola ka kgotso
Badimong moo a leng teng
Ka e na ngwetsi ya hae
Ho tla mo tsoetsa motse
Mme bohle re ate, kgotso e rene

E fela mosotho o nepile
Ha a ne a re lebitso letle ke thoriso
Ka ha la hao lebitso le ntsosa molota
Ke tsoha morolo ke kgopolo ya hao
Mme moya wa ka o lokolohile ke hona
Ka ha ho wena ke fumanne bophelo
Ka ha o fela o le mosadi wa sebele

Ke leboha modimo le badimo ba heso
Ka ena mpho eo ke e fuweng
Lehlohonolo la ho tseba kgalala e kang wena
Tlotla ya ho itela ho wena kgosatsana
Mme teng ke qele lerato le kutlwisiso
Ka ha la ka lerato le kgaphatseha
Le bile le phophoma, le lebisitswe ho wena

Monya Matsete

Wena thope ya Bafokeng
Tloholo sa Basia

Ya ka pelo o ikgapetse yona
Wa ka moya o o hlwibitsi
Sa phakwe e hlwibila tsuonyana
Ya ka mehopolo e kgodisehile
Ka bona botle bo bonwang ke mahlo a ka
Ka a na makgabane a fumanehang ho wena
Ya ba ya ka ke toro ho nna
Hore e feela ke bile lehlohonolo
Ka ha tsa ka ditsietsi di ntlhobotse
Mme ho setse thabo le monyaka

Ruri botle ba lerato bo a tsoteha!
Ka ha ke o rata ke tiile
Mme ho wena ke bona bokamoso
Mofumahadi, moratuwa le molekane
Nthate hle re tle re nkane
Mme re peseletse mmoho ka bona bophelo
Ho isa mathuleng a bophelo
Moo teng re tlang ho putswa ka moqhaka
Sa bahlabani ba etswa ntweng
Sa marena le makgabane a ona
Sa bahale dikwakwariri
Ka ha ke seo re tla beng re le sona
Bahale, bahlabani le ona marena
Ka lena lerato

20. Mmadikotwana

O botsho ba pilo
Mosidi leshala ka botsho
O hlola ke re le mohla ho thweng o hlatsuwe
Wa kurutletswa wa ntano tsokotswa
O dula o le motshotsho!
Ya ka wena o louwe ka botsho
Kapa o fosuwe ke letsolo
Mohla baloi ba motse weso ba neng ba lwana
Ba e hlanaka hore ya boi a tjetjhe

Bohle ba hana ba latola
Ha ba lokela ho o kuka
Ho ya mane motsheo, moo teng o iphumolelang ka kgotso
Ho dula o lebelletse mohla o tla bitswa
Ho to pheha masutsa, di dutlisa mathe
Dihlabosang tsa mmakgonthe

Na bophelo ba mosotho ke eng ntle le wena
Wena tshiya le tshika ya motse
Ho seng mosebetsi o ka phetwang
Ntle le wena ntshwana
Botsho ya tshepehang motshepuwa
Ngwetsi ya malapa ohle

21. Lengenengene

Matsatsing a kajeno
Moo tshotleho e leng kobo anela
Moo bofuma le bofumanehi bo ikabileng
Moo motho a lalang ka lephako
Mme a sa tsebe moo bohobe bo tla tswang teng
Ka ha mathata a hlwele manolo hodimo

Ha re eme re maketse
Re makaletse batho ba kulang
Ba kudiswang ke metsi a silafetseng
Naheng e na eo metsi e leng mantletsetletse
Empa batho ba shwa la rita
Sa dikokwanyana di pitlwa ke kutu

Batho ba ema ba tshwere o ka tlase
Ba qakuwe ke e na qaka
Ya batho ba bolawang ke hlooho e paala!
Mafu a phekohang ha bobebe
Empa batho ba shwa tsatsi le tjabang le le dikelang

Tjhaba sa Rantsho se eme matlotloisiya
Se tshohile se bile se haketse
Ho bona mokgokgothwane o bolaya motho
Ntho ee e phekolwang ka lesoko?
Empa batho ba kodumela sa menwang
Ha e kubetswa ka mosi
Mme e shwa la rita

Na teng nka bua ke reng
Ka mohlolo wa batho ba bolawang ke letshollo
Mala a paala a bolaya batho sa tjhefu
Ho shwa ke re le baholo ba setjhaba
E ka re feletswe ke mohalakane pheko
Ho phekola mala, letshollo

Ka tla ka tshoha mme ka hakala
Ka nyaroha dibete, matshwafu a eba
Ka betwa ke pelo mme pelo ya sisa
Ka befa mme ka kgobohelwa
Ho bona tjhaba seso se fela sa mohodi
Mohla kganya ya letsatsi e tjabang

Monya Matsete

Mme mohodi o monyela moyeng
E ka toro e le balehang

Na tsebo ya ngwana mosotho e felletse kae?
Na methokgo e se e le manyala?
Ha batho ba eshwa ha kaale
Empa tsebo le mahlale a le teng
Ha batho ba kgesa setso sa bona
Ba kgothalla ho shwa ka masawana
Empa letlotlo le le lekaale tjabeng sa Rantsho

22. Ntidi

Ka tswala ngwana, lekgabunyane
Poropotlwana ya lesea
Sebobothwana ka ho kgahleha
Ntjhanyana wa mmae le ntatae
Thatohatsi, ngwana wa ho rateha

Thaka ya leihlo la ntatae
Ngwana wa ho tlisa lethabo
Ka ha lelepa ke lelapa ka masea
Ona a tlišang menyakwe
A phethahatsang ditabatabelo tsa leloko

Ruri Mosotho o boletse
Ha a ne a re leshala le tswala molora
Ka ha bana ha ba futse batswadi ba bona
Ba mpa ba ipetlela ya bona tsela
Bang ba qetelle e le matlakala
Tsona ntho di sele

Jo motlotlo wa ho tswala ngwana e motona we!
Mojalefa wa ntlo ya ntatae
Yena motswellisi pele wa leloko
Setswala moloko o tlang
Bitso la ka le tswelle pele
Ke tle ke hopolwe ke meloko e tlang

Lena lekgabunyane la tla la ba letle bo!
Ngwana a ba motle sa ngwana morwetsana
Poropotlwana e maramarama
Marama a butsweditse hare sa lehapu la lehwetla
Ruri enwa moshanyana e ka o phehisana le barwetsana ka botle!

Ka nnete ya mmaruri
Ke hauhela mosadi ya tla nyalwa ke ena thena
Ka ha monna o tla siya mosadi hole ka botle
Mahlo ohle a tobe ho yena
Mosadi a sale a ponne ke maswabi
A ho fetwa ke monna ka tshobotsi

Ke itse ke ya tswala
Athe ke tswala seilatsatsi sa mohlankana
Moshemane ya sitwang ke mesebetsi ya bashemane

Monya Matsete

A mpa a natsitse ena ya hae tshobotsi
A ipaballa sa kgarebe e ferehuwa
Empa enwa e le mohlankana, mora nyeo

Jo nna o bo tshabe botle we!!
Eitse Mosotho a bolela
A re sejana se setle ha se jele
Ka ha enwa wa ka mora
Ke mora ka lebitso feela
Empa diketso tsa hae di ya mo latola
Mme ke llela metsotso ke hona

Na molato ke eng ka enwa wa ka mora
Ka ha meoka ha a phetse ho arohana le methepa
O ntshana se inong le bommamesana
Ke mathe le leleme le makgarebe
Empa bahlankana bona a ba kwekwetla sebele
E ka ba mo nkgela sa mokankanyane

23. O Ile, O Ile

Maqakabetsing a me
Ha ke hloname mme ke le bosula
Pelo e ile mafisa, e tletse mahlwele
Ke le mabefi sa mohlabani ntweng
Ke mpa ke bolawa ke tlholohelo
Yona e ntlhokisang phomolo

Kelello ya ka ka mehla
E hopola eo ke mo ratang
Yena moratuwa wa pelo ya ka
Motho wa ho ikgapela maikutlo
Le kgopolo ya ka yohle
E, yena moratuwa wa ka

Ka mehla ha ke le inotshi
Kelello e farasa
Mehopolo e badisa ntho di hana ho fela
Mahlo a ka a lakatsa ho mmona
Tsebe tsa ka le tsona di hlohlonehela ho utlwa lentswe la hae
Eo motho ke ya morata hleng!

Ruri karohano e soto
E bile e swetsa bana batho
Hoja ba sa thabile
Ba sa ile kgongwana hodimo
Ba natefetswe ke monate wa lerato
Le ona mofuthu wa ho ratwa ka botlalo
Ntle le leeme kapa lenyatso

O ile, o ile
Moratuwa wa me
O nketse hole sebakana
Hole hole le nna molekane wa hae
A ntshiya ke le mahlomoleng
Pelo e balabala ka matsatsi ohle
Ke hopola eo wa ka motho

O ile, o ile

Monya Matsete

Hole hole dikomponeng
Teng moo a ileng ho leka bophelo
Ka ha bophelo ba kajeno ke tjhelete
Yona eo re sehlelang ka baka la yona
E le ha re leka letsoho bophelong
Re tle itshupe le rona bonyeo

Ke re o ile, o ile
Maratuwa wa pelo le moya wa ka
O nkuwe ke ntja e se lesapo
Ke setse ka mehopolo ya hae ke le inotshi
Ke dutse ka tebello e kgolo ho kgutla ha hae
A tle a kgutlele atlang tsa ka tse mofuthu

O ile, o ile
Kganya le letsatsi ha ke sa di bona
Ke sulafalletswe ke bophelo
Tsohle ho nna di lerotho
Ke phela ka dikgapha ka mehla le matsatsi
Meokgo e keketla mahlong a ka
E le ha ke hopola eo ke mo ratang

Boya hle, boya moratuwa
Kgutlela ho nna ke o letetse
Ke dutse ka tebello sa banna ba lebetse sefifi
Ke mpa ke hlotjhwa ke lerato la ka ho wena
Lerato le phophomang sa noka e jele ditlhokwa
Lerato la ka ho wena moratuwa
Boya hle, boya hle

24. Pelo Hlomohi

Ke hopola hae boholo
Tlholehong, qalehong ya bophelo
Ntswana tsatsi, Mosito a bitoha
Mosotho a tsebahala mme a ata
Tjhaba sa Moshoeshe ho rateha
Moshoeshe Moshwaila, ntata tjhabana se setshwana

Ka seka meokgo ho utlwa bitso la Tjhaka
Tjhaka morena le mothei wa Mazulu
Tjhaka mohlabani e moholo holo
Selo sa ho harasa tjhabana tse ding
A diqhala mme a di qhalla sa ruri
Ka ha kgang ya monna e kgaolwa ke letlaka
Hore ntshonyana e fophe madi
Mme ya boi a di bone matswele
Hore eo mora Senzangakhona o se a fihlile
Mme a ikahela lebitso ke hona
Ka ha re le tjhaba sa bahale

Ka lla seboko sa lesea
Ha ke hopola ntwana ya difaqane
Ha ke hopola ka tlala le dikakata tsa mohla monene
Mohla Tjhaka a beng a qhala bohle
Hore ya boi a tjhetjhe mme madi a phalla
Sa phororo tsa metsi ha pula e na
Empa e le madi a bahlabani ba basotho

Pelo ya ka e ya haroha
Ha ke hopola ka Mofumahadi Manthatisi
Tawana ya Tlokweneng ka ho ba mohlolohadi
E sala le maqakabetsi Montwedi a ile boya batho
Ho na moo ho sa kgutlweng teng
Tjhaba se sala le matetsetso a ho qhalakwa
Ka ha ba ha Mokotedi le bona ke batho
Mme ba tseka moqhaka tlhola
Ho Ntlokgolo le Sekonyela

Nka lebala jwang madimo ka bo Rakotswana
Mohla mosotho a neng a phela ka ho ja motho
Ka ha lena lefatshe le hlapaotswe ke badimo
Mme masimo a tjhele tjhang
Ke badireng mohlang ba kgantshang ntwana

Monya Matsete

Hore ngwana mosotho a bolawe ke tlala
Yona e sa natseng maqakabetsi a yeo mehla

Ka kgobohelwa ka ba nna ka kgoptjwa
Ha ke nahana ka mofu Ntshwekge
Yena motitimi wa sebele wa basotho
Motho wa ho matha hore a rwale direthe
E le ha a tshola tlhako morong
Ka ha ba direng ba mmeile merebele
Ho nkgamadi sepakapakeng

Le reng ka setsohatsana sa mosotho
Nkgono Mantsopa ngaka e kgolo
Molepi le molaodi wa tjhaba se setsho
Yena wa ho re siela lefa
Lefa la ditaola
Ngaka matsetsela nkgekge

Ke lla sa mmokotsane ke hona
Ha ke hopola tsena dikwakwariri
Banna le basadi, bathei ba sena setjhaba
Baboulelli ba puo le moetlo
Empa kajeno lena mosotho a hlanohile
A hlanohetse kano le maipelo
Ka ha a kgahlilwe ke tse ding ditjhaba
Sa ngwana ya hlokang thuto lapeng
Thung tsebe, ngwana ya lilelang metsotswana
Ka ha a sitilwe ke ho mamela

Na lona basotho ba mehla ee le bo mang?
Na ba lona bokgeleke ke bofe?
Na a lona makgabane a bonwa kae?
Na le tla ba dinatla tsa sefe setjhaba?
Na le tla hopolwa ke meloko e tlang?
Ka ha le nyahladitse thebe
Mme la lahla dihlomo
La kgaba le mehla le ditlwaelo
Ha lefa la sesotho le haptjwa ke tjhaba tse ding

Na kgeleke tsa basotho ke dife?
Na ke mang mohlabani wa basotho?
Ke mang ya tla sireletsa bonono le botjhaba?
Ya tlang ho nka moqhaka wa tlhoho mohla lefu le fihlang
Ka ha lona le qholeng ya kobo
Mme lebitla re le okametse ka mehla

Monya Matsete

Ho kgutlela hae ntwana tsatsi
Qalehong ya bophelo
Moo bohle ba tlang ho fella teng

Ya ka pelo e hlomohile
Wa ka moya o kgupisehile
Ka maemo a mosotho le sesotho
Ka botjhaba le mekgabo
Ka nalane le bonono
Ba ngwana mosotho ho lena lefatshe
Tse hatakelwang ka maoto
Ke tsipasehole le nkele morohong
Ka ha mosotho a kgahlilwe ke none e feta

25. Makgatheng a Lefu

Ke sheba morao moo ke tswang
Ke lekola tsela eo ke e tsamaileng
Thota le naha tseo ke diparotseng
Ho fihleng mona moo ke le teng
Ke itekola mme ke ipatlisisa
Leetong lena la bophelo

Motho ke ho itekola
Ho kgefutsa ha nyenyane
Lebelong lena leo re le mathang
Ho ntsha letshweya
Ka ha phomolo ke toka
Kgutso le ho ikgutso
Ntle le tshetiso ya letho

Fatsheng lena ke fahlile mmuso ka lehlabathe
Ka kgopisa batho mme ka ba kgoka
Mokgokakwale moleko sebele
Ntho e sele, ngwana e mobe
Motho ya lakaletswang bomadimade ke bohle
Ka ha e le tshita ho bohle

Bophelong bona boo ke bo phetseng
Ke bile tshika le tshiya ya baena le balekane
Moeletsi le mothusi wa tjhaba seso
Mme ke thusa ka lerato le maikemisetso
Lerato la motho tjhabeng sa habo
Ke sebetsa ka boitelo le boikitlaetso

Jwale tshiu di ile, lefu le qoleng ya kobo
Ke kokota monyako wa lebitla
Mme baheso ba ya nghwehla, ba ya mpitsa
Ba re ke orohe ka ha la ka lebelo le fedile
Ke tla orohe fatsheng lena la meutlwa
Ke lebe hae boya batho
Moo teng ho sa kgutlweng
Teng moo re tla fella teng

26. Leeto

Ke itse ke nkile leeto
Ke etile mme ke thabile
Kgotsofalo e le ya mohlolo
Thabo e bonwa sefahlehong sa ka
Ke edile mme ke phuthulohile

E itse le dikela letsatsi
Ka be ke kgathetse kgathalang
Mmele o baba ke mahlaba
Mme o labalabela dikobo
Ho isa masopo ho beng
Ho re le bona ba tle ba kgotsafale

E itse ke sa kena dikobong feela
Ka bo re hlwi, mme ka kgaleha
Kgaleho ya ba robetseng boroko
Ba seng ba tlohile ho lena lefatshe
Bo orohela hae badimong

Ke ya ho tshaba ho ba motseng!
Ho ba nka be ke betsehile le masiu
Ka qela ho leeto ho leba lapeng
Moo kgotso ke tla e bonang teng
Ho re ke bohlothe le nna
Jwalo ka batho bohle

Ya ka le ya tseba hore nna ke moeti
Mme le lokela ke ho ikgodisa ke hona
Ka ana madi a mora motho
Hore ke tsohe ke le mehwabadi
E ka be letse ke harolwa ke dibata

Tsa moo ditshitshidi ke tse sehlooho ha ka kang?
A moo matsetse e kgetholla ho le ho kae?
Ka ha beng ba lelapa ba robetse boroko
Ha nna nthwana batho ke hlobaela
Fifing le lekale, mokgathaleng o mokale
Ha ke itlhokela phomolo feela
Hore tsena dibupuwa di kgaohane le nna
Ke tle ke robale boroko

Monya Matsete

Na e ba boo bosiu bo tla sa neng?
Ke tle ke lokolohe maqakabetsing a na
Ke tle tshole tlhako morong
Ke lebe haeso
Moo kgomo di tlwaetseng makgulo
Mme ke tle tsebe ho natefelwa ke boroko
Ka ha bona ke sera
Mme bo lefuwa ka mehla

27. E ne Re!

Ao! Ao! mahlo ke diala ha a je sa motho
Ho thwe fepa mahlo, ka ha a kgothole letho
Ntle le botle bo bonwang ke leihlo
Lona le tsebise kelello
Eo yona e sebelang pelo
Pelo e dubane le maikutlo ka e na taba
Taba ya hao nnake
Wena pabala ngwana e motle
Marama a hao ke dipotokwe tse ntle sa ho metwa
Ke o mete ka makgethe hore o swabe
Ke o qhibidihise pelo kgarebe
E ya bo, ke o bakele motswebere maikutlong
E le moo ho fetileng e na kgalala

Nna mora wa mme le ntate
Ke re e ne re nnake
Ke hopola mohla monene
Mohla re neng re qala ho bonana
Ka kgahlwa ke setshwana se wena
Ha wena o ile wa nnyemotsa feela
E ka ha o mpone le ho mpona
Nna ke ntsho maketola
Ke tsamaya ke ketola methepa e kang wena
Bana ba batle makako
E le moo ho fetileng nna enwa
Wa tla wa ntshuisa lerapo la puleng ngwanana
Wa ntloedisa kgathi sa papadi ya bana
Ka ba ka batla ke fellwa ke tshepo
Ka nnete e na taba ke ya e paka
Hore botle bona bo ya tswallwa
Ha o motle thope o seilatsatsi
Botle ba hao e ka toro ho nna
Le jwale ha ke dumele hore o feela o le wa ka
Wena moratuwa wa pelo le moya
E itse ba etjho bo
Ba re mamello e tswala katleho
Kajeno lena ke badisa ka kopano ya rona
Sa tshomo e phethelwa bana ba masea

Monya Matsete

E qalwa ka hore “e ne re”

Yona polelo e kgutlisang mehopolo ya maoba le maobane

28. Boqapi

Boinotshing ba ka
Mehopolong ya ka
Maikutlong a ka
Methapong kutlo ya ka
Tlase tlase pelong ya ka

Ke tlelwa ke mehopolo
Mehopolo ka ho fapana
Kgopolo tsa mefutafuta
Ke bile ke sitwa ho lekanya
O na mohlodi wa boqapi

Mehopolo yohle
Le dikgopolo tsohle
Di ntsosa morolo
Ho re nna ke ithoke
Ke boledise ka baheso
Ke phafe ka bahale
Ke roke sesotho le basotho

Ruri bona bokgeleke ke ya bo tshaba
Ka nnete bokgeleke bo ya tswallwa
Mme nna ke kgeleke seroki
Moroka dintle tsa lefatshe
Moananeli wa makgabane
Seroki, moqapi sebini

Seroki seroka ditaba
Moqapi mophuthulli wa maikutlo
Sebini ka lehlaso, dijo tsa ditsebe
Ka tla ka putswa ka bona boqapi
Ka bona bokgeleke
Ke leboha modimo le badimo
Ka ena mpho, ka neo
Boqapi dijo tsa moya

29. Hoja

Hoja ke le nonyana
Ke fofele hodimo sepakapakeng
Ke bonele tsohle tlase tlase
Mme ke bonele holehole
Ka tadimo e tjhatsi ba Phakwe

Hoja ke moya setsokotsane
Ke tsokotse mme ke thunthetse
Ke tsotwe ke bana ba masea ka mehla
Setsokotsane lekoduotswane
Sefefo sa nakwana
Masenya a tsheha

Hoja ke kokobele
Ke fofele tlase tlase
Ha bana ba bapala makolla
Ba kola dikokobele
Nna tshupa nako ya ho feta ha pula

Hoja ke maru senesa pula
Ke phuthehe sa Ntsu e hlwentse
Sesupo sa bohale ba lehodimo
Ha le halefile mme le kgantsha matla
Mmane le o hlatsa kgafetsa
Sefako ho na sa dinaka

Hoja ke metsi mokedikedi
Ke tsholohe sa marothodi a pula hlabula
Mohla pula tsa ditlwebelele
Ke phalle le lefatshe
Ho leba moo lena lefatshe le nkisang teng
Mme ke tseba hore ya ka pheletso
Ke lewatle bodiba boholo

Hoja ke lerato maikutlo
Ke iketsetsa boithatelo pelong tsa bana ba batho
Ke ipeha mme ke itlose
Ke ruta batho botle ba moya
Ha moya o ameha ka mabaka a siyo
Mme o hapa kelello le mehopolo
Mmele pelo le moya
Ka ha lerato le itaola

Monya Matsete

Hoja ke ngwedi lebone la lefifi
Nna ya kgantshetshang ba phirimelletseng
Le bona baqhekanyetsi
Dikgukguni tsa bosiu dikebekwa
Ngwedi leihlo le pataolo mokgubu wa lehodimo

Hoja ke letsatsi lesedi
Kganare ya mollo, sebaole
Kganya ya letsatsi lebone leholo
Mahlasedi a letsatsi kgauta
Botle bo bokalo ba letsatsi

Hoja ke bophelo
Bona bona bo makukuno
Ke tle ke poqise batho
Ke ba ise tlase le hodimo
Ka ha bophelo bo matono mapesa
Mme bo hloka mamello

Hoja dikatso tsa motho
Di mamelwa mme di arabelwa
Bona bophelo bo ka be bo le manolo
Mme bohle ba sitwa ho ananela
Bohlokwa ba tseo mmopi a re fileng tsona
Le nakwana eo re e adimilweng
Ho phela bona bophelo
Le dikakata tsa teng

30. Banana ba Ditoropong

Ba tenne masaka
Ba apere mponeleng
Maotong mona ba hula maseka
Ha thekeng ba itlamme ka lelapi
Mehlolo ya mona ditoropong

Motho ha a tsamaya e ka re o tlangwe
O hulana ha bohloko
E ka re eta tsena di mo tlišetsa maqakabetsi
Motho o hulana sa seqhwala
Moo a latelletseng matshwao teng

Ka tloha haeso mahaeng
Ka fihla ditoropong mme ka bona mehlolo
Ka bona manyala le maswabisa dihlolong
Tsena tsohle di etswa ka lerato
Mme di etswa pontsheng hore bohle ba bone

Na keng ka bana ba matsatsing ana?
Bana ba barwetsana ba theohile seriti
Mme ba felletswe ke mekgwa le tlhompho
Baholo ba bona ha ba sa ba bona
Ba hlapaola mang le mang ka lerato
Ya ka bobbe ke tlotleho ho bona

Ba theosa ba nyolosa le makeishini
Ba beile dikgoropo ka ntle
Dibono tsona ha ke sa bua
Batho ba bo ntate maswabisa dihlolong
Ba bile ba tshaba le ho sheba bana ba rona
Ka ha ba bontshwa dikakata ka mehla
Ke dikgarebe tse beileng dibono powaneng

Bang ba re ke mebele ya bona
Mme e ka kgona ba etse borata ka yona
Bang ba re o se shebe ha o kgoboelwa
Ka ha o sa hapellwa ho ba sheba
Empa e na taba e ya swabisa
Ka bana ba rona ba banana

O ba bone ha ba palama tekisi
Motho ha a inama feela

Monya Matsete

E ba diphasele tsohle di lepalapaleng
Ke ha motho iponele
Fepa mahlo ka ha ona ke diala ha a je sa motho

Motho wa teng le kgale ho swaba
O le sheba e ka le mo tlwaela hampe
Ke tokelo ya hae ho pepesa ditono
Ho pepesa kgoropo pontsheng
Ha ke sa bua ka mpho ya badimo!
Ka ha le yona e pepesuwa lefela
E ka ke ntho eo batho lokelang ho e bona

Jo nna bana ba intsha seriti wee!
Ba tla ba itlontlolla hoja mosadi e le modimo wa basotho
Ba nyefola tlotla le tlhompho e fuwang motho wa mosadi
Ba beya lefela batho bohle
Ka ho se hlomphe setjhaba
Le hona ho hlompha dipha tsa mmele

Na banna ba tla le hlompha jwang
Ha le bea lepalapaleng ditho tsa lona?
Diphasele tse nang le beng
Ha le dula le tonosetsa e moholo le e monyane ka ho tswhana
Ha batho ba le tseba se ka ba itseba
E ba le tletleba ka nyenyefatso

Ho mme lona le inyeneyefaditse
Le itlontlollotse banana
La ba la qeta tlhompho yohle
Eo batho ba nang le yona ho lona
Ka mekgwa le maitshwaro a lona
Mekgwa ya lona e nyontshang
Maitshwaro a lona a hlephileng
Le sitwa ke ho hlompha batho
Empa le lebeletse ho hlomphuwa
Le lebetse hore sesotho se re
Motho se nna o ipolela,
O motle ha o bolediswa ke ba bang.

31. Ba Nkokona Basetsana

Ka ingola meno
Ka fana ka lerato ka iphoqa
Ka ba nna ka swaba
Hore hoja motho ke mo kene ke eng

Na ke eng se ratwang ke banana ba mehleng e?
Ke menate ke monyaka
Ba bona mejo ho feta botho ba motho
Ba kgahlwa ke matlotlo le manobonobo
Dimomonane le mamphemphe
Monga a tsona yena ha ba mmone

O tela o telle sa ruri
O sale o ponne sa poone e kgaoleditswe ke serame
Ke maqiti le masene a tsena dithena
Ka moo ho ratuwang bo ratedu ka teng
Ha feela wa mphato a hafa ka nkatana
Ke kgotso mokana ka, makgomo a buletswe
Ke makgulo ho ya fudiswa

Ba tla ba mphophota bana ba ditjhaba
Ba sala ke swabile
Ho setse maswabi le masisapelo
A ho phoqeha ka mehla
Ho tsena dithena tsa mehleng ena
Tse kgahlwang ke mejo ho feta botho

32. Ke Fellwa Ke Mamello

Sesotho se re mamello e tswala katleho
Mme e ka kgona motho a be le mamello
Nthong tsohle, ditsietsing le masisitshong
Ke re le mohla e kang o furaletswe ke badimo
E ka kgona o tiisetse!

Empa nna ke kgathetse ke ho mamella
Ho neng ke thotse
Ke beile pelo sekotlolong
Mme ke ntse ke re ho tla loka
Empa nna ntho ha ntokele
Di mpa di senyeha ho ya pele

Na ke tla mamella ho fihlela neng?
Na ha se sesotho se reng:
Tieho e tswala tahleho?
Etswe kwekwe ya morao e tloha le sepolo?

Morena shwa!
Ke re ho senyehe moo ho senyehang
Ya ka mamello e fedile
Ke bile ha ke natse letho
Ke lekehile tumelo
Akga, nxa man!

33. Ke Llela Kgwetsa

Re beilwe mona lefatsheng
Ho phetha merero ya mmopi
Yena feela ya tsebang maphelo a rona
Yena moreri wa tsohle lefatsheng
Fatsheng le na la ba utlwang

Ka putswa ka lefa letlotlo
Lefa moetlo wa Sesotho
Moetlo wa Sesotho lesedi la setjhaba
Letlotlo leso bokgabane
Kgapukgapu ya dintle tsa baholo ba ka
Puo le bonono ba ngwana mosotho

Ka fuwa mpho ka fuwa neo
Ka fuwa bokgeleke mpho ya mosotho
Monate wa lehano la monna mosotho
Ha a bolela ditaba, makumane
A re mantswe qa qa!
A lotomanya dintlha mme a qhekella thope
Eo montsana a qetelle a ngola ka leoto fatshe
Ke bokgeleke ba monna mosotho

Ka fuwa neo bothotokisi
Bokgoni ba ngwana mosotho a inotshi
A iphafa a bolela diboko
A boledisa baholo ba hae le meloko
Hore le yena o tswetswe ke batho
Bahale le dikwankwetla tsa boholo

Utlwa ha seroki se hlabane mokgosi
Ha ntjhanyana a ithoka a etsa mohlolo
Sa lekolwane le ithoka
Mohla bashemane ba tswang mophatong
E le menyakwe ho hobelwa
Ho utlwahala medidietsane motseng
E le mora mannye ka thoko

Kgabareng ha utlwahala modidietsane
E le lekako le Dibakiso moradi wa Sekwele
Kgarebe ya seithati moikgohomosi
A phekola pina mohla mokete wa diteboho
Ngwana a keta a kgiba

Monya Matsete

A etsa menyakwe ntho tse ntle tsa basotho
A thenthetsa a bile a thetha
A kgaba ka makgabane a botjhaba ba hae

Nka bua ke reng ka makejakejane a motseng
Thena di haketse di kalla ka molamu
Ka mona ke kotjane molangwana wa madingwana
Di hlokofetse di hlokofaditswe ke pina
Pina ya mohobelo ditsamaya naha
Morethetho pelong ya mosotho nyakallo

Nna ke llela lefa la ka moetlo
Ke llela lefa la ka puo ya sesotho
Mekgwa le ditlwaelo tsa sena setjhaba
Ka ha leo ke lefa la baholo ba ka
Ba le sietsweng ke botedu putswa
Le bo hlooho putswa ka ho tshwana
Ho re mosotho a tle a phele

Hara mmidimidi o na
Nna ke motlotlo ka seo ke leng sona
Ke ipela ka nalane ya ka ya bosotho
Mme ke bolokile la ka letlotlo
Leo mme a ntshietseng lona
Hore moetlo le ditlwaelo
Ke tsona tse tla mphedisa

34. Maswabisa Dihlong

Ke eme ke maketse
Ke bile ke swabile
Ke swabile nko ho feta molomo
Ya ka nkare lefatshe petsoha
Mme nna ke kene

Na boitshwaro ke ntho e teng
Na lerato le sa le teng
Na batho ba sa tshepahala
Ka nnete ya mmakoma ke re
Ke swabile nko ho feta molomo

Ka lerato la bohata
Ka masawana a lena lefatshe
Moo boqhekanyetsi le bohlabaphiyo
Di renang ka mehla le matsatsi
Ho kgotsafatsa pelo tse telele tsa batho

Ka nnete nnete nna ke swabile
Ha bashanyana ba thabela monate wa nama
Menyakwe le ho ikgotsofatsa
Ka menate ya lena lefatshe
Ho kgotsofatsa ditakatso tsa mmele
Ba nyahladitse maikarabelo

Ke aparelwa ke maswabi
Ho bile hore ke nyokgollohe
Ka banana ba sebedisang mebele ya bona
Ho fumana le ho kgotsofatsa ditakatso tsa bona
Moo tjelete le bofebe di renang teng
Ba lebetse hore mosadi ke tshiya ya setjhaba
Molebedi le yena mosuwe
Wa meloko le melokwana

Ka tla ka swaba, ka sarelwa
Ka a na manyofonyofo a mehla ya ka jeno
Moo ho sa qellanweng teng
Batho ba phela sa phoofolo tse hlaha
Moo bophelo ba motho bo lekangwang le ba kokonyana
Ka ha bohle ba iketsetsa borata
Ho se na e moholo le e monyenyanane
Manyala e le pono tsa mehla

Monya Matsete

Jo nna maswabisa dihlong wee!
A bana ba rona ba sitwang ke ho itshwara
Bana ke basadi e sa le masea
Ba tseba ka bohloko ba tswalo, pelehi
Empa ba sa nkgalebese ka mora ditsebe
E le hona ho phaphela dintho
Le hona ho tanasella bophelo

A ka maswabi a ke ke a lehangwa
Pelo ya ka e ya sisa ka tsena tsohle
E rotha madi, e kganathetse mahlwele
Ho bona manyala fatsheng la bo ntata rona moholo
Ka ha bana ba lebetse hore tsohle di na le moputso
Mme moputso wa sebe wona ke lefu
Ka ha ke mona ba shwa la rita
Sa dintsintsi di bolawa ke serame
Ka bona boitshwaro le boikakesi

Ruri ke hlajwa ke dihlong
Ke swabile nko feta molomo
Mahlo a ka ha a dumele seo a se bonang
Fatsheng le na la Rantsho
Ka bana ba rohakang batswadi
Ha bana ba hlapaola ba bile ba re tlontlolla
Ka ha bona ke bo tsebanyane
Bo tlhalentlhajana bana ba mahana jwetswa

Ruri a ka maswabi a ke ke a lehangwa
Ke swabile hoo ke sitwang ho hlalosa
Ke bile ke swabela bana ba rona separete
Ka ha ketso tsa bona di sa ba swabise
Di swabisa rona ba feti ka tsela
Di bile di swabisa maqheku a rona
Bo tedu putswa le bona bo hlooho putswa
Bohle ba aparetswe ke maswabisa dihlong

35. Tshehlana Eo

O mmala o kgunong
O mosehlana, sa barwa ba Kapa
E ya bo, ke seilatsatsi wa tshomong
Ngwana ya hlapang ka lebese
Eo e reng ha a hlaha, letsatsi le tutubale

O ya kganya, mme o kgantshetsa maikutlo a me
Ke thope ya ho rateha, moratuwa
Ngwana ya pelo nolo
Setsoha le pelo ya maobane
Ka nnete ruri enwa ngwana
O jewa pelo

Ke mmabotle, o dikoti marameng
Pososelo eo botle, kgele banna
Ya motle motho!
Ao, sa tla sa ba setle setsheho sa hao
Wena kgarebe hara makgarebe
Wena feela o tlisang pososelo fahlehong sa ka

Jo seemo se setle tje ke sebonne kae?
Ya seemo ngwana, Kgahliso
O feela o kgahleha ka nnete
Botle ba ditshomong
Bona botle bo hlokang sekodi
Ya motle motho!

Botle ba motho
Bo bolediswa ke motho
Mme nna ke mohlankana
Ya tsotang le ho boledisa
Ka bona ba hao botle
Ruri o motle ngwana towe
Ya motle motho

36. Mphempe e ya Lapisa

Fatsheng lena la mahlonoko
Moo phehisano e leng moqhaka
Teng moo batho ba tsekisanang ka mehla
Ba hulana ba bile ba sututsa
Ba kgantsha matla e le bonkwapo

Dintweng le diqhafutsong tsa ka mehla
Ha e ka naledi e apohetswe ke kgwedi
Motho e ka kgona a tiise
A ikgwantlille a tiye mmoko
Ka ha phokojwe ho phela e diretse

Mphempe e ya lapisa
Motho o kgonwa ke sa hae
Na wena o dutse o qhwaollotse o tshepile eng
Mathateng le maimeng a lefatshe
O ka itshwarela le wena wa kgatha tema
E le hore le wena kgora le nala o tle o di bone
O di latswe sa lero la manepe le qhibiha tsatsing le tjhesang
Didutlisa mathe, dimomonane

Kgothala ngwana nnyeo
O tiise meqheleba, o tsitlalle
O sebeletse bokamoso
O se tshepele nthong tsa batho
Ka ha ho thwe:
Mphempe e ya lapisa

37. Sebueng

Na o a se tseba sebueng?
Hahle, tshela e bolelwang
Ke re motho ya sa fellweng
Ya di shwashwathang ka mehla
Nyene le bosiu

Mosotho o re bitso lebe ke seromo
Athe le letle lona ke thoriso
Jwale Pinky yona ha ke tsebe hore e bolelang
Ka ha ke hloka moelelo wa lena lebitso
He! Ba ya bua bao batho

Ke dikgeleke tsa tswalo
Ke ona mahehle, ba tshohli ba ditaba
Sa baqolotsi ba ditaba ba phatlalletse
Ba fuputsa ba bile ba batlisa
Hore na tse ntjha ke dife ditaba

Ke mpa ke kgotsa ke bile ke makala
Pinky kgaitsemi, Pinky rakgadi
Ho bile ho Pinky moratuwa hara bona!
Na lena lebitso ke la dikgalala na?
Ditjhibolo tsa basetsana, dibabole
Bapepeti dibuela mofela

38. Sekgopi

Ka tla ka kgopiseha
Ka ho botsakwa dipotso di hana ho fela
Ke botswa pasa le sepeshele
Ke dubiswa thankga sa kgalabolokwe
Yona e qhobang potokwe e sa kgaotse

Ka eta ka nka leeto
Ka fihla motse moholo wa naha eso
Teng sephethephetheng, mmidimiding
Ke lebiswa tlase le hodimo
Ka batluwa seitsebiswa pasa
Ya ka ha ke naheng ya baholo ba ka
Nna tlohlo sa Rantsho

Ka leba makgoweng ho batla tjako
Teng moo moroho o batlelwang
Ka ke utlwetse ka sekgeo, ho kgatha thite
Mme bao ba netefatsa eo taba
Ka ntsha mangolo ka bontsha bokgoni
Bohle ba kgodiseha ke enwa motho
Ka mpa ka sitwa ho riwa
Ka ha nna ke hloka lebitso la mzabalazo
Ke bile ke sa tsejwe ke bao ba ditulong
Nna ntshonyana ya batho

Kgabareng ka tshwarwa ke tlala
Lephako lona le senang molato
Le nkakata le hloka ho lefuwa
Ka kena lebenkeleng ho thola ditheohelang
Ho ngwana qoqotho le ho thapisa mmetso
Mme bao batho ba nnyemotsa sa setlaela
Ka kgesuwa sa motho wa lepera
Ya ka ya ka tjelete e nkgela batho
Bao baikgohomosi ba kgethollang

Ka tswa ke maketse ke bile ke le bohloko
Pelo e le mahlwele e le kgubedu
Ke e na tshwaro ya ntshonyana nna ka sebele
Ke kgobohetswe ke bile ke bela
Ke le mabifi ke halefile
Ke ikutlwa ho otlala ntshonyana
Ke bate motho le sa tshelweng ke nta

Monya Matsete

Hore nna ke mohale haeso
Ke mohlabani ntwala ke ya e hlanaka
Le ha mona ke kgeseha ha kana

Ha feta kgarebe morwetsana
Ngwana ya seemo se tle
Ya ditho ditho, ya mmele o kgahlehang
Motho wa ho phallisa madi a mathele hloohong
Ka ba nna ka timellwa
Ka lebala ohle mathata a ka
Ka boha ha ngwale e kgiba
Ha kgarebe e itsoka letheke
E kgaba ka botle e qhoshala!

Ka thetha sehohlola ka ba nna ka letsa molodi
Ka letsa wona wa lehare, molodi wa bahale
Ka re dumela kgaitsemi dumela thope
Dumela wena motho wa ho tshwana le seema hale
Wena o mpa o le motle ho fetisa
Nfetise tabeng ke ena nana
Ke kgeswa ke bohle ke nyedisehile
Ka mpa ka kgahlwa ke tshobotsi ya hao
Mme ka lebala ka ohle maqakabetsi a me

Motho a ntjheba hang mme a re nxa!
A mphoqa motho a siya fela leo a le lebitseng!
A re na ke wa kgoho dife mme ke tswa kae hara lee?
Ke tsamayang ke phaphela batho ke sa ba tsebe
Ruri ke hlolletswe ka lena letsatsi
Mme ke kgopisehile ke hona
Tsena tsohle ke sekgopi ho nna
Hore nna ke kgesehe ha kaale
Sa nyalasi mmutla wa dintjeng.

39. Semphu Semphuu Se Nkga Kae

Ka otlwa ke kgopolo monahano
Lesumatha etswe ke sa robile monakedi
Ke hlabile kgobe ka lemao
Sa badisa ba disitse dinku
Ba le sakana la nkope
Ba okametse mampodi
Eo yena a qoqa moqoqo o qoqwang ke bahlankana

Semphu semphu se nkga kae
Ha e le mona ke fofonela ditaba
Tsebe di hlohlona di supa ditsehele
Hore kae kae ho teng ba di fafathang
Empa nna ke le moetsuwa, mmuwa
Ba ntsekolla ka mantswe hore ke tswe ke monate

Semphu semphu se nkga kae
Ka lefotha le monatenate la nama
Monko o fothaela sebaeng
Hore mang kapa mang a ikgodise
Hore ho teng tjetje motseng mona
Ke re na ke mang ya hlabileng phoofolo
Re tswe re ilo ja maleu

Semphu semphu se nkga kae
Ha dinyalasi di hlaba moolo motseng
Di bidiketsa taba kgolo
Taba di tsejwa ke bo rare
Dinyalasi tsona empa e le manqosa
Barumuwa ba mona ba hlokang leeme
Ba bua taba tshitja, puo phara
Ka ha Sesotho se hloka patuwe

Semphu semphu se nkga kae
Ha e le mona ke tsitsipana
Meriri ya ka e phahama mme ke hwama
Na tsitsipano ya ka e hlola eng kajeno lena
Na ke koduwa kapa tsietsi efe
E tlang ho ntlahela hara lena

Monya Matsete

Nna hase nthwana batho

Semphu semphu se nkgae

Boo ke boipiletso ba ngwana Mosotho

E le ha a lopa diketsahalo

A manolla le hona ho qhaqholla ditlang

Ka ha rona mehlolo re ya e nena

Re bile re nyonya ketso lesumatha

40. Heu Helele!!!

Heu helele, mehahlaula dithota,
Poropotlwana tsa Basotho,
Tshehlana tsa Basaia,
Dinaledi dibonwang.
Palesa sehohela dinotshi.
Marothodi a pula Hlabula,
Pula sethapisa naha.
Pula mohlodi wa kgora.

Namane tse tshehla, dibata.
Madinyane thari ya sebata.
Setswala ngwana ke setswala mmae,
Athe ngwana e motona yena ke thaka ya ntantae.

Melodi e ya kodietsa,
Lekodiopo le utlwahetse,
Melodi sa tswere mohlakeng.
Mathe malodi, dimomonane,
Sa manepe dijo tsa dikgosi.
Ya kgaola ya ya!!!

41. Lona Banana ba Basotho

Ntumelleng nna ke ithoke
Ke roke sebupuwa se motho
Sepubuwa sa Mmopi, tlhalentlhajana
Motho hara batho
Senakangwedi, naledi ya meso

Ka tswalwa ke motho, mothohadi
E seng se ka motho be bolelwang
Morwetsana wa Bataung, marena
Motau selo sa borena
Motau moholo tshwao la borena

Hela ntloheleng bo ke hweletse, ke itlatlarietse
Ke hwehle, ke qhelake ke be nne ke thentetse
Ke qetelle ka ho keketlisa dikeledi, meokgo
Meokgo ya tlhomoho, pelo hloko
Dikgapha keketle, rotho rotho
Menyepetsi tsholoha, nyepeletsi

Ke amehile ke kgarejana tsa haeso
Pelo ya me e thulamme thulama
Moya wa ka ke mosollane, sesolla naha
Mehopolo ya ka e farasitse farasa
Mahlo a me wona a tsotile setsoto
Mme kelello ya ka yona e kgodisehile

Bana ba batho ka seemo botle!
Tlhafu di setlalletse sa poho ya lekuka
Menoto e benya benyang, phatsimo ya mohlolo
Fuba se tswile sa peta tsa leeba
Matswele ke disatalla, masupa tsela
Tswele la ngwana mosotho, sebua ditaba
Moeka o mokgutshwenyane, sa thokolosi ya motebong
Ditshika tsa thope ya mosotho ho kgahleha
Ruri bona botle bo tsosa molota

Ke mang ya ka phehang le kgarejana tsa basotho
Bana futswetseng ka lebese ba qoulellwa ka motoho
Tawana tse tshohadi, lerato senyekgenyekge
Seithati seikgohomosi, mosadi sebele
Tswere ka ntswe le phefa phefa
Sephokoi sa lehlaso, dijo tsa ditsebe

Monya Matsete

Botjhatsi ba kelello ya kgarebe ho rateha
Mahlo a boleya sa mohodi o kakatleya le molatswana
Diako tsa ao mahlo, moqhekanyetsi.
Mahlo a ho thetsa banna ka bo Sekgwahla
Banna ba hlapanye mme ba ikane
Hore la bona lerato ke la molebe
Hore e na tshehlana e ba hapile maikutlo

Banna ba fetohile matjhepa
Ba lebetse ka malapa a bona
Mosadi le bana ba tla sala ba leletse
Ba lebelletse monga motse ho kgutla
Athe yena o ekuwe koo a ileng
O hapilwe ke fiso la metseng
Ngwana mosotho ho rateha

Mamela molodi wa lentswe la hae ha a bua
Lebonyo la hae lona le roba ditho
Letsheho la hae ho kgahleha
Meokgo keketle ha thope e tsheha
Kgapha tsa thabo le monyaka
Sesupo sa kgotso e renang pelong ya thope
Kgotso ya mosotho seka maloba
Ha Moshoeshe a ne a re:
Kgotso e rene tjhabeng sa Rantsho

Jo mofuthu wa lerato la heso Maluti
Moo lerato le fanwang feela
Ntle le mahenehene a sejwalejwale
Ruri ke ntho e tsotegang
Lerato la ngwana mosotho sejthabeng
Lerato la thope ho mohlankana
Ka ha mosadi ke tshiya ya lelapa

Ke re le bue le kgutla
Ka tsena dithena tsa Basotho
Bana ba ho rateha, diponono
Bana ba seriti, basadi ba kamoso
Ngwana mosotho tlhompho pele
Boikokobetso sa mathe le leleme
Ke bona botle ba tjhaba seso

42. Mara Nna Ke Mang He?

E re ke o qhetsolele
Ke be ke o amele taba ke ena
Kibiditla ya taba, mosimahadi wa qaka
Ntho e nkokona le tjabang le le dikelang
Empa ke ingwaya hlooho motjhele
Ke hloka ya ka nkarabang

Hela ke re ntumelleng bo!
Ke le kumele sengwatho
Taba tjitja, bo hlooho putswa ba kae
Ka ha ena taba e hloka bona ka sego
Ba tle ba mmanollele yona ba qaqise
Ke tle ke tsebe ho ba le kgotsofalo le nna

Ruri ena taba e opisa hlooho
Ke emme le monna mateneng ke hona
Sa monna motsamai a tlaletswe ke naha
Empa nna ke batla mme ke batlisisa
Ka nalane ya ka, motso wa me
Kgwetsa lenaka la ngwana Mosotho

Mme ke Mosotho wa sebele
Ke Motaung wa ha Thulo
Lekolokotwane la Mokabasia
Ngwana Mamosolodi le Mokgele
Moana sebata se maro morena wa dibata

Nna Sesotho ke se antse letsweleng
Ka nto futswela ka sona ka etsa mofutswelo
Ka bekwa mme ka betlwa
Ke tsona dikgalala le dikakapa
Ho ntsha o motle mosebetsi
Mosebetsi wa motsoho, ntho ya ho tsotwa
Kgeleke ya mohlankana, molomo monate

Ntate ke Letebele la Qhotseng
Ke lona leHlubi sebele, Mkwayi
Ngwana madi a borena, kgosi
Motlotsuwa le mokgethwa wa badimo
Tshawe yena Khawuta
Mojalefa, ngwana ntlo kgolo

Monya Matsete

Leleme le paqame, le mathe malodi
Le peteketsa puo ya Setebele sona Seqhotsa ba se tjhong
Puo ya bahlalefi makako
Puo ya bo Mandela ka bo Mbeki
Motho kgaba ka sehaheno, o phatsime
Ke yena Mothethwa eo ka seqo

Ka nqe ngwe ke kgabile ka bokgeleke
Bokgabane le botle ba Mosotho le Bosotho ba hae
Ha a kgaruma a bile a kgehlepa
Ka malahlelwa le ka ona maele
Dikapolelo le tsona dilotho kaofela
Ntjhanyana e butswitse ke masutsa
Pitsa di tshotse dihlabosang ka enwa motho
Ka ha Sesotho sena o se manolla a se tsenkolle
Ka makgethe le bona bokgabane

Hantlentle na nna ke mang?
A na ke Letebele kapa Mosotho?
Na ha ke ipolela ke lokela ho reng?
Nna mora Makwayi tloholo sa Bataung

Nna ke hodisitswe hara tjhaba sa Moshoeshoe
Mane motseng wa Bolata pela Tseki
Qwaqwa thaba di mahlwa
Moo teng ke kgabileng ka Sesotho le Bosotho
Ka rweswa moqhaka wa tlholo
Ka Sesotho le makgabane a sona

Jwale ha ke bue ke ya thatoloha
Sa toloki e haretse lodi
Bokgeleke bona ke bo tswaletswa
Sa seroki mmoledi wa ditaba
Empa nna ke bohla Sesotho ke bohla puo
Ke nya matsete sa mosadi ya bohata
Ke mpa ke kgaba ka bokgabane le bokgalala

Tjhe ona morwalo o boima o a ntshita
Ka ho bitswa Letebele empa ke sa tsebe letho ka Setebele
Ka nnete hona ke ho tswariswa phuphe ka lefe!
Yona Phokojwe tlong la Nku
Ka ha nna ke leHlubi ka lebitso feela
E seng ka diketso le dipolelo

Monya Matsete

Jo bohloko ba ho se itsebe we!
Bo tebile le ho feta kweetsa bodiba
Bodiba botala mokaketsi
Sa lena lebitso la ka
Ka ha le ntshupa Qhotseng ha Hlubi
Empa nna ke itswela thaba di mahlwa
Fatsheng la Basotho

43. Lefu Lehlo Ke Ditsheho

Lefu leholo ke ditsheho
Leo ke leele la Sesotho
Eo ke tayo ya Mosotho ho tloholwana sa hae
Hore mang le mang a itsebele
A be nne a une molemo
Ka ao mantswe a masene

Baholoholo ba rona ba boletse
Bontata rona moholo ba tjho
Ha nto pheta ditshohatsana tsa rona maqheku
Yona Medimo ya rona ka seqo
Ba re ha ho setlhare se fetang setsheho
Fatsheng lena la ba utlwang

Keketeha motho, o sene o be nne o betle meno
Ka ha baholo ba rona ba boletse
Ba re re tshehe hore ditlena di be nne di ope
Ka ha lefu leholo ke ditsheho

Maoba mona mohla mokete
Ka lenyalo la mora Mokebe
Re be re iqabotse
Re tsheha hore kgopo di ope
E le ha tlhare e lelekisa tsebe
Re keteka re natefetswe

Maobane a na a matsho
Re ne re llela Nkgono Modiehi
Setsohatsana sa Modimo ka ho loka
Qheku la batho le re siileng ka tshohanyetso
La re thobela mme la orohela Badimong
Ra sala re itshwere o ka tlase molomo
Re kgotsa re bile re dumaela
Ka ho tsamaya ha hlooho putswa

Ho na teng lefung la hae Nkgono
Re ne tsheha re keketeha
Re hopola makgabane le dintle
Tsa lena leqheku la ha Rantsho
Ka ha le mahlonokong re fumana kgotso
Ha re tsheha re bile re bonya
Ka ha setsheho ke pitsa ya mahloko ohle

44. Mankokosane

Mankokosane, pula e ya na
Re tla hola neng
Ha o se o sele
Dikokobele di fofa fofa
Makabelane a sasanka sebakeng
Mmokodi o imanehile lehodimong
Ha o se o sele
Ha o se o sele

Puleng e na ya medupi
Ha e tsholoha sa diphororo
E fafatsa sa mafafatsane
Bana ba masea difahleho di edile
Diporopotlwana di thabetse marothodi
Metsi a lehodimo, pula

Setsheho e le sa mohlolo
Ba keketeha mme ba tabana
Dibobothwana di nkehile e le ka nnete
Di fopha metsi di kolobile
Di bapala modikwane
Papadi ya bana

Lefafatsane, phororo
Mofani wa bophelo
Monko wa pula mobung o leswe
Ho hlasimoloha ha mmele metsing a batang
Metsi a maphodi metsi a pula
Ho tsepama ha kelello matlopotlopong
Na re tla hola neng
Ha o se o sele

Bontjhanyana mabaleng ba ya thalatsa
Ho tswile ke re le tsona ditsohatsana
Maqheku ho hlasimolla mebele
Hore manonyeletso a otlollohe
Ditho di twatwatletse
Masapo a qhomaqhome
Na re tla hola neng
Ha o se o sele
Ha o se o sele

Monya Matsete

Thellisane ya bashanyana mabaleng a motse
Ba ya qila ba bile ba ya qiletsa
Thena di ya itshilafatsa
Seretseng qhafutsong ya lefatshe
Kamano ya motho le lefatsane
Na rona re tla hola neng
Ha o se o sele

Mankokosane papadi ya bana
Papadi ya banana le bashemane
Papadi ya lerato, ya thabo
Masea hobaelang metsing
Tlapuretsang mme le qhafuleng
Qhafutsong ya pula ya medupi mahlohonolo

Mankokosane pula e ya na
Na re tla hola neng
Ha o se o sele

Modikadikwe lefu la matahwa
Modikadikwe lefu la ho wa
Botahwa batho ba tahlwe
Ba tahlwe ke marothodi a pula
Pula mohlodi wa bophelo
Pula monyakwe wa lefatshe

Mankokosane ka modikadikwe
Pula e ya na
Na re tla hola neng
Ha o se o sele

Bonang monyakwe fahlehong tsa masea
Fahleho tsa maqheku di edile
Di paka kgotso le kgotsofalo
Dinyalasi di bile di tsoka mehatla
Ho paka e na kgotso
Utlwang makgomo a mmuetsa
Diesele ka ho hihitsa
Modidietsane wa dipitsi o aparela motse

Monko wa mobu o leswe sekapakeng
O ka utlwa ka bo tswere mohlakeng
Dinonyana ho ananela e na pula
Di tswiritsa di bile di phaeya

Monya Matsete

Mapheo di a phuphutla
Utlwa eo melodi ya diphoofolo tsa naha

Mankokosane pula e ya na
Na re tla hola neng
Ha o se o sele
Ha o se o sele

45. Maru ao a Maputswa

A ke le boneng botle bo bokalo
Botle bo bonwang ke ana a ka mahlo
Botle bo hlokang ho hlaloswa
Ruri mantswe a ke ke
A hlolosa bona botle

Le ha lehodimo le hlwentse
Le re tsholela mohatsela le serame
Serame sa mariha kgwedding ya Phupjane
Le itokisetsa ho nesa lehlwa
Kapoko ba e bolelang ka Sesotho
Yona kobo tshweu seaparo sa naha

Na nka sitwa jwang ho ananela
Ho tsota le hona ho kgahlwa
Ke maru a maputswa putswa
A anehilwe lehodimong le batalletseng
Mme dithaba tsa heso di le bophahamo ba ho fihla lehodimong
Di fihla hodimo hodimo marung

A ke le boneng hleng bathong
Maru a ikgarile sa sefefe sa Kganyapa
A ikahile botle bo hlolang
Ke dikgare sa meriri ya baetsana
Mohla ho neng ho tjhata Ntswaki
Meriri e lohilwe dikgare
Botle ba banana ba Basotho bo!

Ke bona boputswa ba molora
Mmala o motle tle
Boputswa bo kganyang
Boputswa bo fifetseng
Jo nna botle ba lehodimo wee!
E ka mahlo a ka a hlolletswe

Tswelang ntle kaofela ha lona
Le lelatse mahlo a lona lehodimong
Le boheng botle ba naha ya heso
Mohla maru a pula a kwahetseng
A ipokahantse ngatana ngwe
A bidietsa ntho e se ka ka letho
Empa re tseba ka botlalo

Monya Matsete

Hore maru a pula a re tlišetsa mahlohonolo
Bophelo bo fumanwang puleng kapa lehlweng
Tse neswang ke botle bona bo bonwang

46. Pitso ya Badimo

Bonyenyaneng ba ka
Bongwaneng ba ka
Kgolong ya ka
Kgodisong ya ka
Ke le moshemane wa mosotho
Ngwana wa hlooho ya badimo

Dibokong tsa ka
Menyepetsing e keleketlang
Ka mehla le matsatsi
Ka ha ke hloptjhwa ke toro
Toro tshosetsi ho nna
Pitso ya ka badimong

Boinotshing ba ka
Ha mehopolo e farasa
Ha pelo e ameha
Mme moya o thulama
Mme moya o thulama
Ke hopola pitso ya ntshonyana
Pitso ya ka badimong

Na motho a ka baleha
Pitso ya hae ho lena lefatshe
Ka ha motho o phela ho lena lefatshe
Ka thato le tumello ya badimo
Ho phetha tsa bona ditakatso
Pitso ya ka badimong

Ka tsometswa ke toro
Ka phofa dihaeya
Ya ka nna ha ke moshenyana
Ngwana ya nkgang lebeso ditsebeng
Ka ena thomo, toro
Pitso ya ka badimong

Na badimo beso ba bonne eng
Ntho e kaale kaale ho nna
Hore ke kgethelwe ona mosebetsi
Mosebetsi wa bahale le batlotlehi
Empa nna ke le leasana poropotlwana
Ho ena pitso ya badimo

Monya Matsete

Kajeno lena ke hodile
Ke monna, mohale sebele
Senatla mohlabani
Mme ke hopola toro pitso
Hore le nna ke mokgethwa
Ngwana hlooho ya badimo
Pitso ya ka badimong

Thomo ya ka haeso
Moo ke filweng mpho le bokgoni
Mpho ya badimo, bongaka
Mpho ya badimo, pheko
Pitso ya ka badimong
Ho ba mohlabani le mohale
Ho lena lefatshe leo ke beuweng ho lona

Kajeno lena ke ya dumela
Ke bile ke araba ya ka thomo
Ho lena lefatshe la ba phelang
Hore ke tla ba mohlabani mohale
Pitsong ena ya badimo ba heso
Hore le nna ke tle ke imolle ditjhaba
Ke le nkgekge kwakwariri
Pitsong e na ya badimo

47. Molaetsa wa Badimo

Ho itswe ke tle ke le jwetse
Ke le ame le ke le kumele
Mme le thehe tsebe
Ho ena thomo
Le utlwe ke hona
Le se ke la utlwella

Nna ke mpa ke le morumuwa
Morumuwa ya hlohang lonya
Mmoledi wa ditaba ho tswa ho beng
Mme nkeke ka loba letho ke hona
Ka ha morumuwa a lokela ho phetha tayo
Ho bolela ditaba jwalo ka ha a di bolelletswe

Tsena ditaba di thata
Di bile di ya sita, di boima
Ka ha di tla bueha ka ona molomo
Molomo wa kgeleke, sehlwela
Hore ba nang le ditsebe ho utlwa
Ba ikutlwele ka lena letsatsi

Ho itswe ke tle ke le botse
Ho re ha na ya lona kgwetsa e ho lefe lefatshe?
Moo e nyametseng monyamella!
Ha thwe na la lona lefa ke lefe?
Ha e le moo setjhaba se qhaleha
Bana ba bile ba lapa, ba lala ka lephako
Empa ho le teng banna le basadi
Tjhabeng sena sa basotho

Ho itswe ke tle ke behe pehi ka lena letsatsi
Ya ho sarehwa ha baholo ba rona
Ka bo Moshoeshoe ka bo Napo
Bathehi ba setjhaba sa basotho
Ho sarehwa ha bona ka tlhoboho ya setjhaba
Hoo e kang thuto ya ngwana mosotho e moyafetse
Mme bana baholo ba re ba thohothetswe ke hona
Ke tloholwana sena sa rantsho
Se setseng se haketse ho lena lefatshe
Ka ha se hlobohanne le moetlo
Sa nena nalane ya sona
Sa nto kgesa le ho nyefola bafatshe

Monya Matsete

Badimo ba nyediswa ke ya bona tswala
Tloholo le tloholwana sa motho

Na le tla utlwa mohla ho thweng eng?
Na mohlolo ke ofe oo le tlang ho kgodiseha ke ona?
Ka yena koduwa ya mosotho
Koduwa ya mafu
Koduwa ya tshotleho
Koduwa ya bofuma
Koduwa ya nyediso
Ya ka mosotho o furalletswe ke badimo
Ka ena tshita le qaka

Ikutlwele ngwana, le wena e moholo
Ba llile ba hao badimo
Ba bile ba o furalla ke hona
Ke nyediso le kgalefo
Ka ona mohlolo o bonwang
Mohlolo wa basotho ho lahla setso sa bona
Manyala a ho nyediswa ha badimo sebele
Koduwa ya tahleho ya puo le thoko

Ya nang le ditsebe ho utlwa
A tle a ikutlwele ka lena letsatsi
Thomo le molaetsa wa baholo ba rona
Mesarelo le maswabi a bona
Ka sena setjhaba sa basotho
Se ba rohakileng mme sa ba hlapaola
Hore ka lena letsatsi
Bohle ba tle ba tsebe
Hore ntwana e ya lwana
Mme baheso badimo ba haketse
Difahleho di inamme
Di swabisitswe ke tswala ya tsona
Utlwang thomo ya badimo

48. Kwape

Kwape ngwana ngwanana
Ngwana mosotho o rutuwe molao
O rutuwe maitshwaro, a rutwa botho
Mme o tseba ka botlalo ka tlhompho le tlotla
Tjhabeng sena sa Rantsho
Mme sena se tsejwa le ke tsipa sehoole

Ngwana mosotho o kgaba ka botle
O kgaba ka mmele wa hae
Tshobotsi le seemo ke tsona tse pele
Tse pakahatsang hore enwa ke kgarebe
Ke ngwana ya laheileng
Motho ya fumaneng thuto

Jwale ke maketse ke bile ke maswabi
Ka ho bontshwa mehlolo
E ka batho ba ya ntubela nna
Ba nhlolla mohlolo ke sa o tsebe
Ke bile ke sa lakatse le ho o tseba
Ka ha mohlolo o tsietsa

Kwape ngwana ngwanana!
O ngwana ya jwang ya dulang hampe ha kaale?
Ya sa itlhompheng, ya sa hlompheng batho ba bang
O dutse o nyapotse
O bile o a otsela ke hona
O ho tshabe ho hloka maitseho!

Kwapetsa wena thena ke wena
Wa dula sa banna botahweng
Wa bula dirope wa pepesa diphasela
Ke re wa re bontsha le tsona ditshinyetso ka sebele
O tubela eng na ngwana towe!
O re bontsha mehlolo hara lee!

Ngwana ngwanana ha a dula o ya iphutha
A bokelle mese a ipope
A bontshe hore yena o betlehile
Ka ha motho o mmona ka maitshwaro
Hore ke sekwahelo sa efe pitsa

Monya Matsete

Tseba ho tloha kajeno lena
Hore ka mehla ha o utlwa ke hweletsa
Ke re: kwaaaaapee!
Ke be ke eletsa wena thope
Hore o kwalle bana tlung
Ka ha lemati o lebutse le pekettle
O nonositse selo koko ya bana

Kwape bo kgaitsemi
Kwapetsa dirope o pate taba
Phasela ha e behwe lepalapaleng
Kuku ke patuwe basothong
E rolelwa kgaebane, e ya tlotluwa
Pata mpho ya hao ya badimo nnake
O se nna o re pepesetsa yona ka mehla

49. Lehafi

Mosotho o boletse ha a re:
Bophelo bona ke lebidi
Mme moja pele o tshwana le moja morao
Ka ha bohle re fumana moputso
Wa diketso tsa rona

Jo nna we monate wa lerato le utsuwang!
Ha o hlalosehe e bile ke semaka
Motho o natefelwa sa ngwana lesea
A ja dipompong bo seqetabeke
Tswekere e senyekgenyekge
Hore motho a iteke molomo a sa qete
A kganathetse mamphephe a dimomonane

Thuto ya lapeng e re mosadi wa motho ha a tanakellwe
O wa hlomphuwa mme o mo kwekwetle
Ka ha o se a kgahluwe
A bile a ikana ka monna wa hae
Hore ba tla arohangwa ke lefu
Fatsheng lena la menate le meutlwa

Empa ke re pelo e ja serati bo!
Ka ha ngwana towe ke o rata rati
Sa lerato la masawana la bongwana
Empa rona re tseba ka botlalo ketso ya rona
La rona lerato le tuka malakabe
Sa sebolele mollong wa hlaha
Rato le sefutho ka tsela ya mohlolo

Ka nnete ntho e utsuwang e monate sebele
Ke fapana hlooho ke wena thope
Jwalo feela ka ha le wena o shwa o ikepela ka nna
O re buti ke wa hao motjha-o-tjhele
Hoja ka kopana le wena pele ke nyalwa
Nkabe ke sa itlama ka lenyalo
Lena leo ke furalletseng dikano kajeno lena
Ka lebaka la lena lerato la ka ho wena buti nyeo

Le nna ke e tjhaella monwana eo taba
Ke re nkabe ke inketse wena ratu
Ka o hulela haufi le pelo ya ka
Wa ba seipone le lebone la ka

Monya Matsete

Mme ka o rvesa moqhaka nnake
Ke qetelle ke o entse wa ka molebella
Ho tempella e na taba ya ka le wena nnunu
Hore e tsejwe ke modimo le badimo

Empa re mpile ra swetswa ke bophelo
Ra tsebana nako e se e ile
Sa lefetwa le llela lenyalo
Sa moshanyana a llela ho disa
Mme o se nkuwe ke sekgwahlapa seo sa monna
Ke mpa ke itshedisa ka hore le nna o wa ka
Le ha la rona lerato e le patuwe
Ke le lehafi la hao nnake
Re natefelwa dikgukgung le mafifing
Moo teng mahlo a sa boneng
Re nyonyoba sa dikgukguni
Sa mashodu le tsona dikebekwa
Hore feela re natefelwe ke lerato

50. Lerato la Moya

Ka kopana le motho
Motho e mokgutshwenyane
Ngwana ya seemo
Ngwana ya sootho ka mmala

Jo ngwana mosotho ka bokako!
O kgantsha bokgeleke boqitolo
Botjhatsi ba kgarebe ya mosotho
O bapala boleke mampatile le motsheare
Tsatsi le emme le le hlooho tsa mengala
Le tjhesa sa pelo ya buti Feze
Ka ena thope ya lekako

Ka tla ka rata motho ke sa motsebe
Ngwana towe o mang wena
Wena o thefulang maikutlo a ka
O robang o na moya wa mohlankana
Nna kgutsana ya batho
Ke leng mohaung wa hao
Ho bitswa ratu rato la ka

Ke ya le tshaba lerato la moya!
Ntho tsa baloi ke tseo di qakile!
Di ntubisa thankga ka yena tswibila
Ngwana eo ke mo tsebang fela mohaleng
Le sefahleho ke e so sebone!

Ha o tshaba o tshabe boloi
Le bona baloi fela jwalo
Ka ha le nna ke mona ba ntoile
Ba ntaka ka methokgo ka tsherehana
Ka rata motho ke sa motsebe
Ke mpa ke mo ratiswa ke baloi

Na wena o reng kgaitsedi
Ka yena taba, kibiditlahadi
Ya ho kgahlwa o kgahlwa ka moya
Ka ntho tsa baloi re sa loye rona
Empa maikutlo o na o a hapile
O iketse ka wona ngwanana
Hole hole moo o phelang teng
Moo e na tlhankana e sa tsebeng le ho tseba

Monya Matsete

Sa moloi a fofa ka ntho tsa hae ka kgitla
O le tshabe lerato la moya!

51. Ke Raha Moritshwana

Nna ke tswetswe ke mme le ntate
Le ha mme ba ne ba sa mmatle
Hae boholo, habo ntate
Ba re ntate o kene kene bana ba Basotho ka eng
Ha kgarebe di le mantletsetletse Qhotseng!
Ba re ntate o ya bahlolla na.

Nna ke tswalwa ke bobedi bona
Ba tlisa poropotlwana e nna lefatsheng
Ba nteotsa ba nto mpetla
Ho re ke be monna eo ke leng yena kajeno lena
Moshemane ya dikoti marameng
Tshwao la bo mmabotle
Theba la ho hohela methepa!

Ka hola ka tshwara bothata
ka kgarebe tse ipherehelang nna
Di re buti re ya shwa re ya ikepela
Lerato le ngata mona ho rona
Lerato la hao feela wena buti nyeo

Ruri ngwana e motona ke kabelwa manong
Yona nku e sa lleng sa konyana e hlajuwa
Ka ha ke moo mme moratuwa o ntshiile
A oro ha ho leba teng boya batho
Hae badimong ho ba modimo wa ka
Bao ho bona re reng lesedi, kganya

Lemo di ile ngwana monna
O hodile o bile o tiile
O ditetswana di qadikaneng seledung
Sona sesupo sa ho tiya ha monna
Tshupa nako ya ditshiu tsa hao
Tsa ka ditshiu di ntshupa sebakana
Pele maane hara banna

Ruri le nna ke tla o raha moritshwana
Ke tle ke inkele thope sehalahala
Palesa e ntle ntle
Naledi e pela kgwedi
Sona senakangwedi sa pelo ya me
Ka ha ke ikgethetse yena hara dithope

Monya Matsete

Ka re ho yena senyamo nana!
Senyamo se buti nna
Nna moshemane wa Letebele
Motjhana Basotho sebele
Eo yena a ileng a re: ka shwa!!!
Ka shwa ka ba nna ka re phothololo!!!!

52. Nna Ke Tla Loya Motho

Ha re loya, re sirela matswapong
Re kgukguna sa dikebekwa di laletse
Empa rona re phetha wa rona mosebetsi
E ya bo, yona pitso ya semaka
Ho lepa le hona ho etsa bolao
Ho re ya boi mmae a tjhethjhe
Ba phuwana di bonolo bona ba itjhwelle
Ka ha lefatsheng mona ha ho qellwanwe
Nna ke se ke hodile hleng
Na mojalefa wa ka ke mang?
Ke mang ya tlang ho nka moqhaka ona
Yena eo ya tla bitswa mampodi wa baloi
Ka ha ke seo ke leng sona
Ke lekako la monna
ke bile ke kgantsha matla
Ka ha nna ke mobe hampe mpe
Ka ho otlanya thupa le lefatshe
Ncwe ke ya hlapanya
Ke re bana batho ba tla ntseba
Makgowa a na ao ke a sebeletsang
Ba tla itshola ka le leng
Ke tla loya baeka ba timellwe
ka ha nna masawana ha ke kopane le ona
Nxa!

53. Senyamo

Senyamo ngwanana
Wena thope e lebala le boreledi
Tlalo le thellang sa bolele nokeng ya Senqu
Moo teng ho sasankang ka bo Marokolo
Ke re le yona Kidwi ka seqo
Dilo tsa ho ikgantsha ka ho sesa
Diqwedi tse hlwahlwa

Rona Basotho ba ha Monaheng
Rona re ipelang ka papadi tsa boholo
Dipapadi tse tletseng thuto le masene
E be e ka rona re ya o lotha
A the re mpa re bapala ka bolokolohi
Sa bana ba masea ba bapala tsuonyana robala

Ke re senyamo!
Senyamo se buti nna ntshonyana
Ntshonyana kgutsana kgaitsedi ya Pinky
Kgeleke ya ho ithoma seboledi sa ditaba
Taba tsa maikutlo disisimosa mmele
Nna mmoledi wa ditaba ntle le leeme

Senyamo ho wena morwetsana
Wena ke tsamayang le lora le hara motsheare
Motsheare wa lengeta hoja tsatsi le batamme
O ntlhodisa taba e se ka ka letho
Ke tuba dihaeya ntho tse kgolo
Ke ho phofaka ka wena empa ke shebile

Senyamo bo wena mothepa!
Ka re ya kgobohelwang a tlole
Nna ke tswe ke mmona
Ke tle mo etse dihaeya ntho ha di bonwe
Ke tle ipake hore nna ke kgeleke nnana
Ha ke itheke morwalo ke o jwetse
Ke tswetswe lapeng le hafang ka nkatana
Moo nama le moro di bonwang ka mehla
Mme nna ke fuwe ka mona ka hanong
Hore ya utlwanng a ikutlwele

Ntumelle ke itele ho wena motjhaufa
Ke re senyaaaamo!

Monya Matsete

Ka tloholo sena sa Bataung
Ngwane motona ntjhanyana
Tjhemane e kgahluwe kgatheng lena
Leihlo le ile la fahlwa
Mme jwale e hakolohile leleme
Leleme le thella sa kgapetla la panana
Ho enwa montsana, pabala twadi

Senyamo hle wena kgaitsemi ya motho
Na o wa shwa o wa ikepela?
Ka yee tlhankana ya Makwayi?
Moshemane tswibila hara bomphato
Lehare le beolang ntle le leeme
Mme kgetlong lena le tobane le tshetsana
Lekako ngwana ya molomo monate
Ngwana wa ho tjhesa bahlankana dintshi
Hore ba shwe le mantswe, ba mumufale
Senyamo!

54. Rasekala

Rasekala qheku la Theosane
Motho wa ho kgaba ka seemo
Seithati sa leqheku, rafeshene
Motho wa ho ja koto ka mehla
Motshetshe o emme o totobetse
O ka kgaola ntsintsi lepheo
Ke ho ithata eo he motho

Rasekala ntata moholo wa Dikeledi
Monna wa nkgono Setai
Qhekwana le pelo nolo
Qhekwana la bana
Nkgono wa wa bohle motseng
Ena motho wa ho utlwela bohle
Le pelo e jewang lena leqheku

Empa mehlolo ya Rasekala we!
Qheku le ratang botjha tshiu di ile
Motho wa ho se ithe morwalo
Rasekala wa bana, wa basetsana
Teduputswa seqhala batjha
Teduputswa motho wa maemo

Basetsana ba ya balwa
Bao ho bona Rasekala a sa tsejweng
O kgaba ka tjelete ka dimpho
Majabajaba a pitsi ya leqheku
O ferekanya methepa mehopolo
Barwetsana ba sale ba ngwapana ka lena leqheku
Moo le fetileng teng

Jo nna bo bokgeleke ba lena leqhekwana!
Ka ntswe le phefa ba sephokodi sa lehlaso
Ntswe le molodi la Rasekala
Ho siileng barwetsana ba motse ba pelo di le kgubedu
Ke mona le ona mohono
Ka lentswe la ena kakapa ya thaba di mahlwa

Baleng la dipapadi teduputswa o etsa mehlolo
O kabela sa lekejakejane la mohlankana
O qothisana lehlokwa le tjhatjha e ntjha bahlankana
Ka ha qhekwana ho tsofala le ratang

Monya Matsete

Hoja moeka a tshwanelwa ke bokako
Lekuka la monna enwa Rasekala

55. Podile Nkgwana

Modimo o re neile dinko
Hore re tle re nkgele dintho
Mme re fofonele sa dinyalasi
Ka ha monko ke ona tsela ya ho utlwa
Le hona ho netefatsa

Dinko di thabela lephoka
Letsuka leo le dutlisang mathe
Motho a qetele a kenya mothamo
Hoja e ka o ja ditheohelang
Mathemalodi dijo tsa dikgosi

He banna le batshabe banna ba matshepa!
Ntho tse tshwehletshwehlang tjena
Batho sao e kang makgethe ha ba a tsebe
Ke re le bohleki bona bo pala
Batho ba ho thabela bokgwahlapa

Letsuka lona ha ke sa bua
Motho o nkgang ntho e se ka ka letho
Monko o mona o hlokanng tlhaloso
Eo e reng ha feta e ba re ikwala dinko
Ka ha rephefomoloha ka thata
Ha motho a ka feta feela
Mme ho sala sebedu sebaeng

Basadi baleisang bana masea ntate Sebilo ke eo
Monna ya nkgang podile nkgwana
Monko o mobe be hara menko
O pakang ditshila le bohlaswa
E ka motho o phatsitswe ka sebedu
Hore o tla dula a nkgang nkgi

56. Tlholohelo

Boinotshing ba ka
Maikutlong a me
Hare hare mehopolong ya ka
Tlase tlase botebong ba pelo
Moo teng ho runyang maikutlo
Kutlo ha mmoho le kgopolo

Ka tla ka hlollwa bo
Nna nthwana batho
Ya ka ke nkuwe ke setsokotsane sa moya
Setsokotsane sa ntsokotsa mme sa nkuruetsa
Ya ka ke motho wa moya
Motho wa pitso ya badimo
E, yena ya laolang ka hlooho
Ha moya o mo hlasetse
Mme a sitwa le ho sisinyeha

Jwale nna ke tshwerwe ke mehopolo
Menahano ya ka ha emphe sebaka
Ka ha enwa motho ke fela ke mo hlolohetswe
Tlholohelo e na eo e kang moya wa ka o wa kgaoha
O kgaolwa jwalo ke pelo bohloko
Moya o lakatsang ho bona moratuwa
Yena ya tlišang kgotsofalo ho nna

O na moya ha o kgotsafale
Ka ha ke maoba mona ha ke bona thope
Ona mohaladitwe o ntlhokisang letshweya
Ya ntshihileng sa lehlanya
Ka ha moya o hana ho phutholoha
Ho fihlela o bona ena palesa
Mohaladitwe hara dithota

Na moya towe o tla mpha sebaka neng?
Na phomolo ke tla e bona ha ho entse jwang?
Ka se sehlooho sa moya
Ka tlholohelo e kaale ngwaneng wa ditjhabeng
Wa tla ha hapeha moya ka
Sa nonyana e hapeha ke tse ding
Ya ka pelo e nkehile
Ke yenwa ngwana wa ditjhaba

Monya Matsete

Montsana a ko o mpoelle hle
Hore na ona wa ka moya o phokwa ka eng
E le hore o tle o kgutse ho uba
Ke tle ke tsebe ho fumana kgotso
Ka e na tlholohelo e kaale
Ka wena kgauta e phatsimang
Ka ha w a ka moya
O utlwa bohloko ka mehla
Ha ke nahana ka wena

57. Nkele Morohong

Ka nyala mosadi
Ka nyala mathata
Ka ikenyetsa mokgoka kgwale
Ntho e se ka ka letho
Ka tla ka sulafallwa ke bophelo
Ke mosadi ke mo nyetse ke mo rata

Ka kgahlwa ke botle ba kgarebe
Ngwana ya lebala le kganyang
Sa seila tsatsi wa tshomong
Ke re ngwane motle sebele
Ka ha thope tsa basotho botle di boabetswe
Ruri ya kgahlehang motho

Ka nnete nnete ya mmakoma
Ho se tsebe ke lebote
Hore tlasa botle boo ho rena pherekano
Hore pelo ya thope ke kibiditla ya lejwe
Ngwana ya pelo e ntshotsho
Ngwana ya hlokang lerato
Moferekanyi wa sebele

Hee le rona re ya iketsa!
Ka ho tsamaya re kgahlakwa mona
Re tsamaya re thola batho re sa tsebe moo ba tswang
Le hore ha na ke kwahelo tsa e fe pitsa
Hara naha e jele boya
Re thetswa ke botle bo bonwang mahlong
Re lebetse hore metse e metle diotlwana

A tla a ntuba motho
A ntshetsa le ka moso
Hore ke tle ke nyonye botle ba mosadi
Ke nene tshobotsi, ke nyefole mosebetsi wa mmopi
Ka ha bona botle bo fupere mekaefete
Masa a kokometse, mehlolo ya lena lefatshe

Athe botle ke ntho e mpe tje?
Ba mosadi ya tlang ho tsejwa ke bohle
Ngwana ya hlokang thuto ya hlokang tlhomphe
Kenang bohle lemati le butswa
Le buletswe ke re le yona tsipa schoole

Monya Matsete

Ha feela o le monna o amohelehile
Ho e na thope ngwana ya photholehileng

O bo tshabe botle!
Bona bo hlokisang motho maitshwaro
Bona bo mathisang motho
Sa seotswa se phetha pitso ya sona
E ka motho o photholehile
O se a bile a sitwa ke ho itshwara

Ausi nkele morohong
Yena mosadi wa ho siya lapa la hae
A tswa tjoro a leba moo monate o leng teng
Ka ha ausi nnyeo yena o motle
O bile o ratwa ke banna bohle
O bapala papadi ya ha re robale motjha o tjhele
O butsi ke kena moikutlwa pelo

Motho wa teng o lebetse
Hore mona ke lefatsheng
Mme tsohle di na le moputso
Botle bo ya feela motho yena a sale
A sale a llela metsotso
A re hoja ka kgaba ka botle ba ka
Hoja modimo a ne mphile lefa
Ke le twadi ke le seilatsatsi
Ka mpa ka nonosa botle ba ka
Mme kajeno lena ke lla sa mmokotsane

Ke setse ke le hase kgutsana
Ke hloka ke re mehaswana feela
E ile menate ya lefatshe
E ile le botle ba ka
Mme ke setse ke le maqakabetsing
Le monna wa ka o ntshiile
Monna batho o kgathetse ke pere
Letrapsukisi la mosadi
Ngwana ya hlotsweng ke lenyalo
Sa kgupi e rahwa ke monono
Ka ha a llela menate ya lena lefatshe
Leo kajeno lena le mo furalletseng
Mme yena a setse maqakabetsing
Ke boo bophelo ba mosadi ya hlokaang nnete
Nkele morohong mosadi wa bohle

58. Ngwana a re Tentsha Tsheya

Ba tenne dithethana, matswele ke mabinike
Tswele la ngwana mosotho botle
Motshohla ditaba a di beye powaneng
Tswele la ngwana mosotho phatlalatsa
Taba di mosenekeng, moro kgotla ha o okolwe mafura

Ngwanana bua taba, o tswe ka tsona
Haeso ho thwe taba di mahlong
Motho o bonwa ka diketso
Mme la hao letswele le bua dikakata ngwana ka
Tsa hao ditlhafu ke buka e phetliweng
Taba di mosenekeng, baholo ba se ba wele ka taba

O hanne o lomahantse meno
Wa re wena o mosetsana wa mosotho
Ya ipelang ka borwetsana ba hae
Mme wa hlapanya le ka baheno ngwanana
Wa re ncwe le modimo
Empa wena o swetsitswe ke sefuba sa hao
Ka ha letswele la hao ke yona kgaebane ya hao

Baholo ba itse ba o sheba hang feela
Yaba ba qetile ka wena
Yaba bohle ba kgodisehile ka wena
Hore o se le kgaba le ileng
Ngwana ya latswitseng matshela dinokana
Dijo tsa ho se jewe ke bana
Ngwana wa ho ingwathela sengwatho
Pele a fuwa ka molao ke baholo ba hae

Jwale ke wena enwa o dubisa batho thankga
O badisa ka moo o leng ngwanana ka teng
Ka moo o phethahetseng ka teng
O lebetse hore sekgukguni se bonwa ke sebatladi
Mme tswele la hao ke sesupo sa diketso tsa hao
Seipone le lebone la bophelo ba hao
Mme la hao letswele lona le ponne
Ponang sa poone mariha ho bata
Le supa maswabi le ditlhong tseo o leng ho tsona
Maswabi a ho fellwa ke borwetsana empa o ntse o le lefetwa
Sekgobo sa ho tswalla lapeng leno

Monya Matsete

Na ba hao batswadi ba tla reng ngwanana
Ka ho bona setloholo empa dikgomo ba eso ho di bone
Ka ho bitswa maqheku empa mokgwenyana ba sa mo tsebe
Empa kgomo ya selelekela e sa ka ya bonwa
Le wena o sa ka wa jeswa kwae mme wa bekwa
Ruri o re tlontlollotse ngwana ka

E tlare ha banana ba kgiba ba keta
Ba kgaba ka botjha ba bona mme ba thaba
Ba kunketsa mme ba qhelaka
Wena o tle be o le lekgaba le ileng
Ngwanana ya kgesehang setjhabeng
Ngwana wa lapa le nenwang ke bahlankana
Ka ha o sa ka wa kgaba ka botjha ba hao
O dihile letswele la hao ka mabaka a fokola

Jo nna wee! monate wa sejo se patuwe
O feta le tswekere hole hole
Hore batho ba iteke menwana sa bana ba masea
Ba be nne ba iphethe kgafetsa
Ka ha ntho e monate e ya phethuwa
Hore monate o tswelelle
Mme bo nkeka ba natefelwe ke hona

Tsa hao dirope ke kenang bohle
Di buleha ha bobebe mme ke kobo anela
E ka baleng la sepotong habo kgera
Moo ho kenang ke re le tsipa schoole
E ka ngwana towe o louwe
E ka o feteletse mme ha o kgone ho itshwara
Kajeno le na tswela la hao le o senotse
Mpa e tla setalla sa kolobe e kgotshe seretse
Sona sesupo sa ngwana ya sa mameleng

Mosotho o boletse ha a ne a re:

Leshala le tswala molora

Ka ha ba hao batswadi ke dikwakwariri
Batho ba itlhomphang, dinaledi
O lebetse hore bona bophelo re bo phela hang
Mme tswela la hao ke mokgabo
Mpho e tswang ho badimo ba heno
Sesupo sa ho kgetheha ha ngwana ngwanana

La hao letswele ke thohako ho wena
Mme o rohakile ba hao batswadi

Monya Matsete

O rohakile leno lelapa
Wa tlisa sekgobo tlung ya ntatao
Wa bontsha lenyatso ho batswadi ba hao
Wa bontsha tello ya thuto ya setjhaba seno
Ka ho hloka tsebe ya ho mamela
Ka ho hloka tlhomphe le seriti
O feela o le ngwana e mobe ngwana ka

59. Kodi ya Malla

Ke itse ke ituletse nna nthwana batho,
Ke robile monakedi,
Ka utlwa ho bolediswa pabalo ya mme, motswadi.
Ho thwe o imetswe, o mahlabeng.
Ntho e se ka ka letho.

Ke itse ke sa ile le kgongwana hodimo,
Ka lora nkgono, setswala ntate.
A mpoella ka moo ba hlokoletseng ka teng.
Athe eo ke pehi ya ho feta ha mme wa ka ya ntswetseng.
Pehi ya lefu monyaparetsi.

Ka hlollwa, ka hloleha le ho botsisa,
Tlhalosetso ya sesosa sa koduwa ena.
Moya wa ka wa thulana, pelo ya me ya sisa.
Kgapha tsa rotha, mamina ona ka a hlwephetsa.

Ruri ya ka ke toro.
Ya ka ke tla tloha ke nyaroha, ke phaphama.
Torong e na e soto.

Lefu o moleko.
O hlokisa batho kgotso.
O maqakabetsi.
O mohanyapetsi.
O mohono.

Ka tla ka lebona nna.
Ka ho rweswa morwalo o boima.
Morwalo le sekgopi sa ho bitswa kgutsana.
Kgutsana mohlori.
Kgutsana moleleri.
Ngwana wa ho hlopheha.

Jooo lefu weeee!!!
Wa tla wa nkgolwa,
Wa tla wa nkimetsa.
Ke sa ntsane ke le lesohana,
Empa ke se ke bitswa kgutsana.

Mme o ile a sa tsebe ke re le setloholo.
Ba ka bana e tla ba mehau.

Monya Matsete

Ba botse ka nkgono, setsohatsana.
Hae moholo botshabelo.

Ke re tsela tshweu ho wena mme,
Motswadi ya lerato.
Lerato le mofuthu wa hao,
Re tla di hopola ka mehla.
Re di hopolela tlhomohong, meokgong.
E le mehopolo feela e setseng.

Ke re ithoballe ka kgotso ngwanana.
Ka ha ho thwe lefu ke ngwetsi ya malapa ohle.
Ya hao kano o e phetile.
Wa hao moqhaka o o fumanne.
Le na lebelo o le mathile,
Mme o fihlile pheletsong ya bophelo.

Re roballe ka kgotso koo hae badimong,
Fatsheng la bahale le marena.
Ya hao ntwala o e hlotse kgaitsemi ya Taung,
Ngwetsi ya Kwaing.
Jwale o Modimo, modimo wa batho.
Ha re roka re re modimo o motjha,
Re rapelle ho wa kgale.
Re tla be re hoa ho wena mme.
Re re ha e be nala, e be kgotso.

Re puka pula, re bidikisa monono.
Ke re lesedi ho wena, tloholo sa Moshoeshoe.
Lesedi le re okamele rona tswala ya hao.
E be kgotso, pula le nala.

60. Baby Girl

Baby girl
Wena twadi tswibila
Serumula seletswa sa melodi
Wena wa ho ntsha lehlaso
Melodi ka melodi
O tlatse sebae ka lehlaso
Bashanyana ba fapane hlooho tsena
Ke wena sexy thing

Baby girl the adventurer
Motho wa ho re makatsa
Wa tlatatlala le lefatshe lohle
Wa ipokella makgabane ohle
Wa nto itshupa ka botjhatsi
Ka mangolo a boima a thuto
Ditlhaku tse kgolo kgolo
Tse ka nqane ho tlhalohanyo ya ka

My baby girl my sweet girl
Baby girl wa kasi, wa motseng
Ko loxion dladleni
Re dula re camtha nako tsohle
Re bile dlala ka rengas
Scamtho sa majita ha a kopane
A buwa le bo my-bebeza
Bo baby ba tje ka wena baby girl

Na kasi e ka ba kasi na
Ntle le wena baby girl
Wena honey, my sweety
Hobane o sweeter than sweet
Better than chocolate itself
Ya the highest grade ever
Hobane wena o le my bebeza
Baby girl wa ka, wa ko kasi

Ola magents, ola bo baby
Fede? Nna ke monate
Ke ya qhoma ke ya ikgantsha
Today ke le highsa
Ke qhoshile ka baby girl
The sweetest girl ko kasi

Monya Matsete

Mohla a neng a nthwesa the crown
Ke ipala hara bomphato
Nami futhi, been there!

Always laughing, always lively
Free spirited like this life o ya e busa
Sa majimbos ko Black Door
The hottest joint, the in thing
A groova, bana ba lahlile
E le abuti buy me six pack and I am yours
Only for tonight, this evening
Thank your lucky stars
Whatever you like, whatever you want
Name it and it's yours
Six pack is my price

My baby girl ka botle
So gorgeous, so cavertious
Intoxicating beauty
Sexy, o pakile
This baby girl wa rona
My baby girl, our baby girl
Baby girl wa majita ohle kasi

She is so gentle, so kind
Lerato la hae le ya kgaphatseha
So much that it must be shared
So generously among magenge
Ke baby girl wa rona eo
Sweet, sensual
Baby girl, thekene ya bohle

61. Nna Enwa!

Nna Enwa!
Nna Fezekile wa ha Futhwa
Nna tloholo sa Matebele,
Mkwayi, Tshawe, Khawuta,
Umadala mbejane, potsi ka sebele.
Potsotso ya moshemane, sehanka;
Moshemane ya dikoti marameng.
Pososela ya tlhankana,
Kgeleke seithati.
Mothepe ba mmolelang.
Ho phethehile, badimo ba boletse,
Ba re eo ke ngwana hlooho ya badimo.
Tshiya le tshika ya lena leloko.
Makathiwe uFezekile, ngoba ku Fezekile ngenene,
Ntshonyana, ngwana setsoha le pelo ya maobane.
Tebele le antseng tswela la mosotho.
Motjhana Bataung sebele,
Lesedi.

Fezekile Futhwa ke Software Developer ka mosebetsi. O holetse mane Qwaqwa motseng wa Bolata, teng moo a qetileng dithuto tsa hae ka lemo sa 1993. Ha jwale o dula Gauteng.

O ka tseba ha holwanyane ka Fezekile ka ho etela dibaka tse latelang:

- <http://www.futhwa.org.za/>
- <http://www.nalane.org.za/>

ISBN: 978-0-620-46377-5